

DET KONGELIGE
FORSVARSDÉPARTEMENT

IVERKSETTINGSBREV
FOR
FORSVARET
FOR GJENNOMFØRINGSÅRET 2012

Oslo, 23. desember 2011

Innholdsfortegnelse

Forsvarsministerens forord	4
Innledning	5
1.1 Om iverksettingsbrevet	5
1.2 Departementsrådets innledning	6
1.3 Hovedprioriteter i 2012	7
1.4 Økonomisk tildeling 2012.....	10
2. Hovedmål for virksomheten i 2012	11
2.1 Strategisk målbilde for forsvarssektoren	11
2.2 Mål og resultatkrav for Forsvaret i 2012	11
2.3 Operativ virksomhet.....	12
2.4 Økonomiske rammer og forutsetninger	21
2.5 Strukturutvikling, styrkeproduksjon og støttevirksomhet.....	24
2.6 Teknologisk infrastruktur – nettverksbasert Forsvar	32
2.7 Personell og kompetanse og ledelse	34
3. særskilte oppdrag innenfor de enkelte kapitler/poster	38
3.1 Kapittel 1720 Felles ledelse og kommandoapparat.....	38
3.2 Kapittel 1725 Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	40
3.3 Kapittel 1731 Hæren.....	41
3.4 Kapittel 1732 Sjøforsvaret	42
3.5 Kapittel 1733 Luftforsvaret	43
3.6 Kapittel 1734 Heimevernet	44
3.7 Kapittel 1735 Etterretningstjenesten	45
3.8 Kapittel 1740 Forsvarets logistikkorganisasjon	45
3.9 Kapittel 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	46
3.10 Kapittel 1790 Kystvakten.....	47

3.11	Kapittel 1791 Redningshelikoptertjenesten.....	47
3.12	Kapittel 1792 Norske styrker i utlandet.....	48
3.13	Kapittel 1795 Kulturelle og allmenntilgode formål.....	49
3.14	Kapittel 4799 Militære bøter	50
4.	styring og rapportering	50
4.1	Risikostyring og intern kontroll	50
4.2	Miljøøkonomisering	51
4.3	Rapportering	51
4.4	Særlige innspill med egne tidsfrister.....	57
4.5	Tidsplan for ESM og rapporteringsfrister	57

VEDLEGG:

- A: Mål- og resultatstyring (egen ekspedisjon)
- B: Operativ struktur og krav til tilgjengelighet/klartider (egen ekspedisjon)
- C: Flernasjonalt forsvarssamarbeid
- D: Materiellvedlegg for perioden 2012-2015 (egen ekspedisjon)
- E: EBA-vedlegg for perioden 2012-2015 (egen ekspedisjon)
- F: NATO styrkemål (egen ekspedisjon)
- G: Direktiv for bidrag til operasjoner i utlandet og flernasjonale beredskapsstyrker (egen ekspedisjon)
- H: Oppfølging av tiltak i regjeringens handlingsplan "I tjeneste for Norge"
- I: Budsjettrammer 2012
- J: Fellesføringer gitt for alle departements iverksettelsesbrev
- K: Mal til rapport om sikkerhetstilstanden (egen ekspedisjon)

Forsvarsministerens forord

2012 er det siste og avgjørende året for oppfyllelse av de sentrale målene i langtidsplanen for 2009–2012. For første gang i nyere forsvarshistorie har en regjering økonomisk fulgt opp en langtidsplan som lovet og helt i henhold til forutsetningene i planen.

Forsvaret leverer også som lovet på omstillings- og effektiviseringstiltak. Takket være denne felles innsatsen kan vi nå hente ut synergieffektene av "kontrakten" som langtidsplanen er basert på, og operativ evne vil allerede nå øke mer enn budsjettøkningen, hvilket jo nettopp var poenget.

Jeg er klar over at enkelte forutsetninger har endret seg gjennom perioden. Det er fortsatt behov for stram styring og tøffe prioriteringer. Det er den spisse enden det må fokuseres på, og summen av bevilgningsøkningen og ressursfrigjøringstiltakene i 2012 skal derfor gå til bemanning, trening, øving og fornyelse av den operative strukturen. God ledelse blir en nøkkelfaktor.

En prioritert oppgave tidlig i 2012 vil bli å ferdigstille en ny langtidsplan for Forsvaret. Planen vil bygge videre på det gode arbeidet som er gjort i perioden 2009–2012. Dette er et spennende arbeid, og jeg ser frem til prosessen som vil lede til et plandokument som gir oss større fleksibilitet rundt videreutviklingen av Forsvaret.

En annen hovedprioritering i 2012 er forsvarlig forvaltning. Et overordnet mål for Forsvaret er at Riksrevisjonen ikke skal ha substansielle merknader til regnskap og disposisjoner i 2012.

Forsvaret skal særlig vektlegge:

- tiltak og virksomhet som gjør at de sentrale målene i langtidsplanen nås i 2012,
- å bidra til at det våren 2012 legges frem en ny og helhetlig langtidsplan og iverksetting av den planen som Stortinget vedtar,
- å innrette våre militære bidrag i Afghanistan mot videre overføring av sikkerhetsansvaret til afghanske styresmakter i tråd med planen til den afghanske regjering og NATO, samt
- oppfølging av veteraner i samsvar med regjeringens handlingsplan "I tjeneste for Norge" for ivaretagelse av personell før, under og etter utenlandsoperasjoner.

Jeg vil få uttrykke stolthet over å få lov til å være med å videreutvikle en så flott organisasjon som Forsvaret. Jeg ønsker dere lykke til med gjennomføringen av virksomhetsåret 2012.

Espen Barth Eide

INNLEDNING

1.1 Om iverksettingsbrevet

Forsvarsdepartementets (FD) iverksettingsbrev for Forsvaret for gjennomføringsåret 2012 gir mål, oppdrag, føringer og rammer til forsvarssjefen (FSJ) for gjennomføringen av virksomheten i 2012. Iverksettingsbrev for 2012 (IVB 2012) er utformet med utgangspunkt i Stortingets behandling av Innst. 7 S (2011-2012) til Prop. 1 S (2011-2012), og den vedtatte langtidsplanen, jf. Iverksettingsbrevet for forsvarssektoren 2009-2012 (IVB LTP). Regjeringen vil i vårsesjonen 2012 legge frem for Stortinget forslag til en ny helhetlig langtidsplan for forsvarssektoren. Planen vil bl.a. dekke mål og tiltak med tilhørende økonomiske rammer i et fireårsperspektiv frem til 2016. Planen vil kunne inneholde strukturelle utviklingstiltak og økonomiske rammer som kan påvirke oppdragsporteføljen i denne IVB. Justeringer i løpet av året i forhold til IVB for 2012, oversendes Forsvaret skriftlig i form av Presiseringer, endringer og tillegg til IVB for 2012 (PET til IVB for 2012).

Føringer gitt i IVB LTP for 2009–2012 gjelder og skal følges opp med mindre de oppheves konkret og eksplisitt av føringer gitt i IVB for 2012. Oppdragene gitt i IVB for 2012, skal forutsetningsvis ikke generere vesentlig økte kostnader som ikke er dekket av budsjetttildelingen for 2012. Dersom denne forutsetningen skulle vise seg ikke mulig å holde, bes dette tatt opp med departementet i god tid før oppdraget iverksettes og får økonomiske konsekvenser.

Den samlede virksomheten i Forsvaret skal styres i tråd med kravet til effektiv ressursbruk og slik at krav til økonomistyring og forsvarlig forvaltning ivaretas på en god måte, jf. § 1 og § 4 i Reglement for økonomistyring i staten og i Forsvarsdepartementets økonomiinstruks til etatene (FØET).

Iverksettingsbrevet for langtidsplanen, og iverksettingsbrevene for de årlige budsjettene, er reelt førende for virksomhetsstyringen og organisasjonsutviklingen i alle deler av Forsvarets organisasjon. Dette krever lojalitet i oppfølgingen, også i kommunikasjon utad.

Videre er det en forutsetning at forsvarssjefen ved Forsvarsstaben sørger for at proaktiv risikostyring omgående iverksettes og følges opp innenfor alle kapittelområder og ansvarsområder til budsjett- og resultatansvarlige sjefer i Forsvaret. Forsvarssjefen ved Forsvarsstaben må dessuten besørge god rapportering i henhold til departementets krav, samt full åpenhet om alle kostnadsfaktorer på de ulike kapittelområder og ansvarsområder til budsjett- og resultatansvarlige sjefer. I tillegg skal departementets årlige plangrunnlag for budsjettarbeidet være reelt styrende for budsjettarbeidet i Forsvarets avdelinger, inklusiv for forsvarssjefens årlige budsjettforslag. Endelig forventer departementet at oppfølging og forbedring når det gjelder intern kontroll,

samt regnskaps- eller forvaltningsmessige mangler i Forsvaret, gis absolutt høyeste prioritet av forsvarssjefen og Forsvarets øvrige ledelse.

Dokumentet har egne vedlegg som inneholder mer spesifikke føringer innenfor ulike områder. Ved en eventuell motsetning mellom hoveddokument og vedlegg, er det hoveddokumentet som gjelder.

1.2 Departementsrådets innledning

Videreutvikling av Forsvaret i henhold til langtidsplanens hovedambisjoner vil også dette siste året i perioden kreve en sterk, samlet og synlig etatsledelse, med tydelig forpliktelse til de mål som skal nås. Nå som regjeringen har levert sin del av ”kontrakten” mellom politikerne og Forsvaret, må vi i Forsvaret klare å oppfylle vår del.

En forutsetning for en vellykket omstilling er at den enkelte leder har et sterkt fokus på innsalg og kommunikasjon i organisasjonen. I det videre arbeid må det fortsatt legges vekt på at alle ansatte i Forsvaret skal ha forståelse for omstillingens mål og forutsetninger. Dessuten er det fortsatt viktig at alle erkjenner at langtidsplanen skal gjennomføres og at bidragene fra den enkelte er det som skal til for å lykkes. Dette krever en strukturert topplederdialog og at etatsledelsen tydelig kommuniserer budskapet gjennom hele virksomhetsåret. Ledelsen må fremstå samlet i all sin kontakt med ulike nivåer i etaten.

Omstillingsprosessen er avhengig av bidrag fra alle nivåer i etaten. Det må fortsatt markeres at Forsvaret skal ha en kultur preget av forpliktende leveranser av omstilling. Både suksesser og eventuelle avvik må markeres på synlige måter.

Omstillingsprosesser vil alltid innebære at det oppstår uenigheter og frustrasjoner. Det er viktig at etatsledelsen fortsatt tilrettelegger for et organisasjonsklima og kommunikasjonslinjer som ivaretar dette på en konstruktiv måte. Dette innebærer bl.a. å markere at det er legitimt å ha ulike syn i en prosess som kan bidra til å gjøre beslutningene bedre. Samtidig forventes det en lojalitet til beslutninger når disse er truffet. Dagens åpne mediasamfunn stiller store krav til en så komplisert virksomhet som forsvarssektoren. Forsvaret må i enda større grad fokusere på bevissthet om, og håndtering av disse utfordringene.

For at ledere i Forsvaret på alle nivå skal fremstå med gode arbeidsgiverholdninger og god arbeidsgiverkompetanse, må det stilles krav til at ledere har relevant kompetanse. Forsvaret skal videreutvikle eksisterende lederutdanning og lederutvikling, og bl.a. sikre at det blir satt minimumskrav til kompetanse for ledere på alle nivå. Videre skal det gis planmessig kompetansehevingstilbud til både nåværende og fremtidige ledere. Der det foreligger kompetanseutviklingsbehov, skal det vurderes utviklingstiltak som skal brukes til å gjennomføre målrettede tiltak med henblikk på forbedringer slik at kompetansekravet oppfylles.

Virksomhetenes ledelse skal sørge for at ivaretagelse og kontroll av sikkerheten integreres i virksomhetens øvrige aktiviteter. Enhver leder har ansvar for sikkerheten

innenfor sitt ansvars- og myndighetsområde, og skal sørge for å treffe tiltak i medhold av sikkerhetsloven med forskrifter, herunder rapportere om sikkerhetstruende hendelser. Den foresattes ansvar gjelder også der utførelsen av sikkerhetsoppgaver er overlatt til private leverandører eller andre virksomheter. Enhver foresatt skal påse at underordnede har en adferd som bidrar til å ivareta sikkerheten, og skal løpende veilede underordnede.

Forebyggende sikkerhet skal gis nødvendig oppmerksomhet i virksomhetsstyringen, herunder at forebyggende sikkerhet skal være en del av virksomhetens interne styringssystemer.

Det er nedlagt et betydelig og viktig arbeid for å forbedre forvaltningen og den interne kontrollen i Forsvaret. Vi ser nå tydelig at ledelsesinvolvering gir raske forbedringer. Jeg har en klar forventning om at 2012 blir det året vi får se tydelige resultater i form av etterlevelse av regelverk og rutiner lokalt på alle områder i forvaltningen. Et sentralt materiellregnskap i FIF skal være på plass for å sikre kontroll med Forsvarets store mengder materiell. Forsvarsdepartementet legger videre stor vekt på at anskaffelser skal basere seg på bruk av hovedprosessen i FIF.

1.3 Hovedprioriteter i 2012

Forsvarsbudsjett for 2012 er gitt en utgiftsramme på 40 563,187 mill. kroner, og en inntektsramme på 4 889,859 mill. kroner. Budsjetttrammen innebærer at forsvarsbudsjettet for 2012 nominelt blir økt med 1 314,6 mill. kroner ift. vedtatt budsjett 2011. Reell endring er en økning på 257,2 mill. kroner. Forsvarets andel av utgiftsrammen er på 34 130, 037 mill. kroner, og Forsvarets andel av inntektsrammen er på 1 047,831 mill. kroner.

Med ovenstående som utgangspunkt legger Forsvarsdepartementet følgende til grunn for gjennomføringen av Forsvarets virksomhet i 2012.

Forsvarssjefen skal særlig prioritere:

- tiltak og virksomhet som muliggjør at de sentrale målene i langtidsplanen nås i 2012,
- å bidra til at det våren 2012 legges frem en ny og helhetlig langtidsplan og iverksetting av den planen som Stortinget vedtar,
- å innrette våre militære bidrag i Afghanistan mot videre overføring av sikkerhetsansvaret til afghanske styresmakter i tråd med planen til den afghanske regjering og NATO,
- forberedelse av ansvarsoverføring av Faryab provins til afghanske myndigheter, herunder fortløpende hjemsending av materiell det ikke lenger er behov for,
- oppfølging av veteraner i samsvar med regjeringens handlingsplan "I tjeneste for Norge" for ivaretagelse av personell før, under og etter utenlandstjeneste,

- å videreutvikle en åpenhetskultur preget av refleksjon og ansvarlighet,
- å sikre at forsvarssjefen i 2012 har en styrbar organisasjon, herunder sørge for at styringslinjene og ledelsesnivåene i organisasjonen fungerer,
- økt innsats innenfor økonomi, styring og forsvarlig forvaltning. I 2012 skal det spesielt fokuseres på å sikre dokumenterbare forbedringer innenfor intern kontroll, materiellforvaltning og driftsanskaffelser. Riksrevisjonen skal ikke ha substansielle merknader til Forsvarets regnskap og disposisjoner for 2012,
- styring og ledelse i tråd med de føringer som fremgår av dette IVB, bl.a. proaktiv risikostyring,
- å arbeide videre for at Forsvarets ledere, på alle nivåer, fremstår med gode arbeidsgiverholdninger og god arbeidsgiverkompetanse, herunder ved at alle ledere aktivt arbeider for at Forsvaret er og fremstår som en samlet etat og bidra til et godt omdømme for forsvarssektoren,
- bidrag til oppfølging av norske forpliktelser i NATO-sammenheng,
- norsk militær tilstedeværelse i nordområdene, herunder gjennom suverenitetshevdelse, myndighetsutøvelse og overvåking. Evnen til suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse til havs skal bedres gjennom innfasing av nye fartøyer og materiell. I tillegg skal aktivitet i Hæren og Luftforsvaret i nord prioriteres. Grensekontroll mot Russland opprettholdes. Videreutviklingen av Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) utenfor Bodø fortsetter,
- at Norges bidrag til utenlandsoperasjoner søkes gjennomført mest mulig kostnadseffektivt – eksempelvis gjennom operativt samarbeid med andre lands styrkebidrag, bl.a. for å redusere kostnader samtidig som evnen til å stille bidrag kan styrkes,
- anvendelse av et kjønnsperspektiv i planlegging, gjennomføring og evaluering av operasjoner,
- fortsette gjennomføringen av forutsatt og dokumenterbar interneffektivisering, samt andre tiltak som bidrar til intern ressursfrigjøring i sektoren, og/eller kvalitetsheving av leveranser,
- å snarest styrke investeringsvirksomheten, herunder spesielt styrke kapasiteten og kompetansen innenfor kritiske områder og besørge nødvendig tilgang på personellressurser for derigjennom å øke omsetningsevnen
- å iverksette nødvendige tiltak for å oppnå en tilfredsstillende kontraheringsgrad,
- at ledere på alle nivåer kjenner og utfører sine plikter innenfor området forebyggende sikkerhet, herunder sørger for at forebyggende sikkerhet inngår som en del av Forsvarets interne styringssystemer,
- tiltak som ivaretar alle som skal delta, deltar og har deltatt i utenlandsoperasjoner, og at kunnskap som erverves gjennom slike operasjoner systematiseres på best mulig måte for Forsvaret,

- å prioritere utviklingen av Hæren og felleskapasiteter med spesiell vekt på å videreføre kompetansen innenfor kritiske områder som er nødvendige i operasjoner hjemme og ute,
- bedre den operative evnen til prioriterte avdelinger i alle forsvarsgrener og Heimevernet,
- å øke treningen av Hæren, herunder at Brigade Nords avdelinger utenom HRS øver minimum 26 døgn i 2012,
- å øke treningen av Heimevernet, herunder trening og øving av minimum 50 % av forsterknings- og oppfølgingsstyrken, med førsteprioritet til de deler av områdestrukturen som så langt ikke er øvet i inneværende langtidperiode,
- mottak av, og bruk av nytt materiell i Luftforsvaret og Sjøforsvaret, herunder sørge for tilstrekkelig kompetanse til å anvende det nye materiellet,
- å legge til rette for alliert øving og trening i Norge. Det skal gjennomføres en fellesoperativ øvelse (land-, sjø- og luftstyrker) i Nord-Norge med alliert deltakelse i 2012,
- arbeidet med å øke kvinneandelen blant ansatte og i førstegangstjenesten, øke mangfoldet i Forsvaret og videreutvikle en overordnet seniorpolitikk,
- å legge til rette for og etablere en mer effektiv logistikkunderstøttelse i Forsvaret,
- å videreutvikle nasjonalt operativt planverk og beredskapsplanverk, samt forberede arbeidet med nytt alliert operativt planverk, innenfor rammer og føringer fra departementet,
- å legge til rette for flernasjonalt samarbeid for å oppnå forbedret operativ evne og økt kostnadseffektivitet, innenfor rammer og føringer fra departementet,
- å ferdigstille plan for videre utvikling/implementering av nettverksbasert forsvar. Arbeidet for å nå høyere modenhetsgrad må konkretiseres i det videre planarbeidet,
- kompetanse, kapasitet og rutiner for behandling av personopplysninger, herunder iverksette tiltak for å styrke den enkeltes personvern i organisasjonen,
- å bidra til å sikre at investeringer innenfor materiell og EBA blir gjennomført ved å bidra til at det blir utarbeidet fremskaffelsesløsninger iht. vedlegg D og E som omhandler materiell og EBA og at prosjektene blir gjennomført iht. oppdrag fra departementet,
- sikre at Forsvarets ressurser, når det er nødvendig, kan understøtte det sivile samfunn.

Angrepene 22. juli 2011 er av de mest dramatiske og alvorlige hendelser i Norge i fredstid. I arbeidet med neste langtidsplan vil Forsvarsdepartementet og forsvarssjefen gjennomgå forsvarssektorens støtte til sivile etater ved alvorlige hendelser, ulykker og katastrofer. Det er i den forbindelse viktig å sikre at Forsvarets bistand til det sivile samfunn og eksisterende samarbeidsordninger blir grundig gjennomgått.

Det skal ikke legges til grunn et driftsmønster/aktivitetsnivå/driftnivå med sikte på å oppnå høyere operative ambisjoner enn det som er fastlagt i vedlegg B – *Operativ struktur og krav til tilgjengelighet/klartider* til IVB for Forsvaret i 2012.

1.4 Økonomisk tildeling 2012

Forsvaret tildeles ved dette en ramme på kr. 34 076 778 000,-, fordelt på kapitler og mellom drift og investeringer som vist i tabellen.

2012 kroner		1000 kroner	1000 kroner
Kapittel	Post	Utgiftsramme	Inntektsramme
1720/4720	01	2 914 228	71 465
1725/4725	01	1 985 053	52 383
1725	50	19 393	
1725/4725	70	6 224	36
4725	90		648
1731/4731	01	5 540 610	49 651
1732/4732	01	3 417 958	38 031
1733/4733	01	4 133 922	165 030
1734/4734	01	1 109 252	5 497
1735	21	998 104	
1740/4740	01	2 317 090	90 277
1760	01	920 261	
1760	44	40 137	
1760	45	7 651 933	
1760/4760	48	81 000	81 000
1760	75	95 000	
1790/4790	01	978 385	409
1791	01	524 137	480 071
1792/4792	01	1 097 820	10 368
1795/4795	01	246 271	2 465
4799	86		500
Totalt		34 076 778	1 047 831
Driftsramme		26 208 708	
Materiellinvestering		7 651 933	
EBA investeringer (NATO)		216 137	

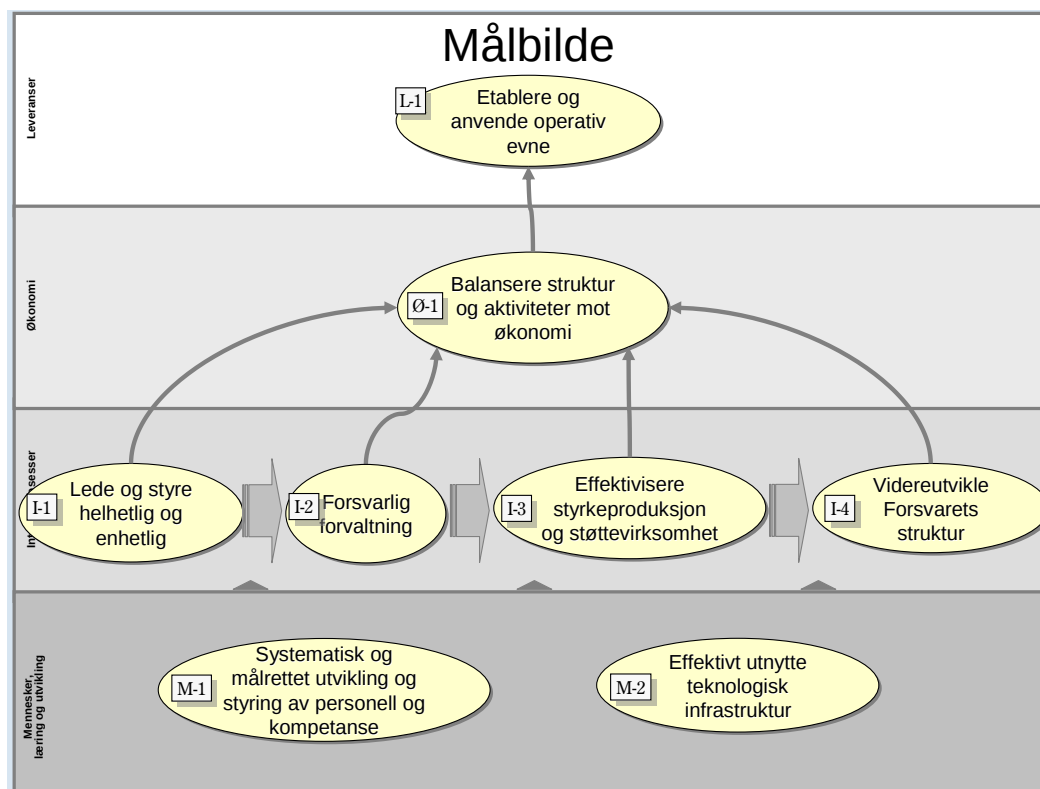
2. HOVEDMÅL FOR VIRKSOMHETEN I 2012

Mål- og resultatstyring er det overordnede styringsprinsipp i staten, og grunnlaget for de krav som stilles til mål og resultater i dette iverksettingsbrevet. Strategiske føringer i IVB LTP er konkretisert gjennom mål, styringsparametere og tiltak, og danner et rammeverk for årlig styring og oppfølging. Illustrativt grupperes overordnede mål i et "målbilde".

2.1 Strategisk målbilde for forsvarssektoren

Det strategiske målbildet for 2009–2012 fastsetter strategiske mål for hele forsvarssektoren og er overordnet målbilder for den enkelte etat. Målbildet gjelder den totale styringen av forsvarssektoren og danner rammeverk for å følge opp de prioriteringene som ligger i langtidsplanen 2009–2012. Videre beskriver målbildet de viktigste endringene som skal skje i perioden og inneholder områder som er kritiske å følge opp i styringssammenheng for å sikre gjennomføringen av vedtatte planer.

Figur 1 Strategisk målbilde 2009–2012

2.2 Mål og resultatkrav for Forsvaret i 2012

Fra det strategiske målbildet for forsvarssektoren er det utledet mål og resultatkrav for Forsvarets virksomhet i 2012. Målene er konkretisert i resultatkrav som er gitt som styringsparametere. FSJ er ansvarlig for gjennomføringen av de oppdrag som gjelder

Forsvaret, og vil bli vurdert og målt mot i hvilken grad Forsvaret oppnår fastsatte mål og resultatkrav.

For konkretisering av mål, styringsparametere og tiltak, se vedlegg A: Mål- og resultatstyring.

2.3 Operativ virksomhet

2.3.1 Strategisk mål: Etablere og anvende operativ evne (mål L-1)

Id	Mål - SP - Tiltak Benevning	Resultatkrav / Indikator				Rapportering			IVB LTP
		2012				RKR1	RKR2	RKR3	Ref
L-1	Etablere og anvende operativ evne					x	x	x	Kap 4
SP L-1-1	Forsvarets operative kapasitet og evne til oppgaveløsning nasjonalt	Stabil +				x	x	x	4.12/4.14
SP L-1-2	Tilstedeværelse og operativ virksomhet i nordområdene	Styrkes				x	x	x	9.3
SP L-1-3	Bidra til og gjennomføre utenlandsoperasjoner	Tilfredsstillende				x	x	x	

Resultatkrav 2012 (vedlegg A)

- Den operative evnen til å løse Forsvarets oppgaver skal som et minimum videreføres på et stabilt nivå fra 2011. Innenfor enkelte av oppgavene forventes det en økning av evnen, bl.a. som følge av økt budsjettildeling og innfasing og oppøving av nye strukturelementer og kapasiteter. (L1-1).
- Forsvarets operative virksomhet skal understøtte norsk sikkerhets- og forsvarspolitikken generelt, og regjeringens nordområdesatsing spesielt. Aktiviteten i nordområdene forventes å øke (L1-2).
- Forsvaret skal utføre pålagte utenlandsoppdrag iht. oppdrag i vedlegg G (L1-3).

2.3.2 Forsvarets oppgaver - ambisjonsnivå i 2012

2.3.2.1 Sikre et nasjonalt beslutningsgrunnlag gjennom tidsmessig overvåking og etterretning

- Forsvaret skal gjennomføre kontinuerlig overvåking av norsk luftrom, overvåke aktivitet i sjøterritoriet og i områder til sjøs der Norge har jurisdiksjon, samt kontinuerlig overvåke deler av landterritoriet med prioritet til grensen mot Russland.
- Forsvaret skal, både gjennom operative kanaler og ved E-tjenesten, bidra til å fremskaffe beslutningsgrunnlag for den politiske og militære ledelse. Dette gjelder både i egne nærområder og andre områder av særlig interesse ifm. militære operasjoner i utlandet.
- Forsvaret skal videreutvikle kontroll- og varslingsystemet i tråd med NATOs plan for innføring av kommando- og kontrollsystemet ACCS.

- Samarbeid og utveksling av informasjon med andre statlige aktører nasjonalt skal videreutvikles, spesielt med henblikk på Forsvarets oppdrag ifm myndighetsutøvelse og bistand til det sivile samfunn.

2.3.2.2 Hevde norsk suverenitet og suverene rettigheter

- Forsvaret skal hevde norsk suverenitet og bidra til å sikre norsk territoriell integritet. Dette innebærer overvåking av aktivitet i norske og tilstøtende områder og evne til å kunne reagere mot krenkelser av norsk suverenitet med relevante kapasiteter over hele territoriet, men med prioritet i nordområdene.

2.3.2.3 Ivareta norsk myndighetsutøvelse på avgrensede områder

- Forsvaret skal ha evne til å oppdage og reagere på lov- eller regelbrudd innenfor norsk jurisdiksjonsområde der Forsvaret er tildelt ansvar for myndighetsutøvelse. Myndighetsutøvelse i fiskevernsonen rundt Svalbard skal prioriteres.
- Forsvaret primært ved Kystvakten skal utøve ressurskontroll i alle områder der det foregår fangst og fiske, med prioritet til nordområdene. Kystvaktens prioritering innenfor ressursforvaltning følger den nasjonale risikovurderingen som utarbeides årlig av fiskerimyndighetene.
- Forsvaret ved Grensevakten og Kystvakten skal videreføre sin bistand til politiet for å oppfylle Norges internasjonale forpliktelser, herunder grenseoppsyn i henhold til Schengen-avtalen.
- Forsvaret skal videreføre samarbeidet med andre statlige myndigheter for å sikre riktig bruk av Forsvarets kapasiteter når disse bidrar til myndighetsutøvelse. Denne myndighetsutøvelsen skal utøves slik at den har preventiv effekt overfor aktører som bevisst utfordrer norsk lov- og regelverk.

2.3.2.4 Forebygge og håndtere episoder og sikkerhetspolitiske kriser i Norge og norske områder

- Forsvaret skal bidra til å håndtere nasjonale sikkerhetspolitiske episoder og kriser med relevante kapasiteter. Slike episoder og kriser, inkludert terrorangrep med sikkerhetspolitisk dimensjon, skal hurtig, og med et minimum av negative konsekvenser, bringes under kontroll på nasjonale premisser.
- Forsvaret skal ha evne til å kunne bidra til å håndtere flere samtidige episoder og begrensede kriser nasjonalt.
- Tilstrekkelig kapasitet til episode- og krisehåndtering i våre nærområder omfatter også evne til forebygging av slike kriser. En relevant og synlig militær tilstedeværelse er viktig for å kunne forebygge at kriser oppstår, og for å kunne gi en fleksibel og avpasset militær respons.
- Forsvaret skal videreføre utviklingen av et hensiktsmessig operativt planverk som legger til rette for adekvat reaksjon på sikkerhetspolitiske episoder, kriser og krig.

Planverket skal legge til rette for at den sivile delen av totalforsvaret kan understøtte Forsvaret og allierte styrker i en krisesituasjon.

- Forsvaret skal opprettholde et tilstrekkelig spekter av fleksible kapasiteter til krisehåndtering som spesifisert i vedlegg B. Forsvaret skal ha kapasitet til å lede fellesoperasjoner og evne til samarbeid med sivile aktører.

2.3.2.5 Bidra til kollektivt forsvar av Norge og øvrige deler av NATO mot trusler, anslag og angrep

- Forsvaret skal kunne stille operativ struktur med krav til reaksjonstid iht. vedlegg B, for å kunne bidra til kollektivt forsvar av Norge og øvrige deler av NATO. Dette skal reflekteres i planverket for styrkeoppbygging og i Forsvarets operative planverk, som også skal dekke vertslandsstøtte og forsterkningsplaner. Denne oppgaven skal være dimensjonerende for beredskapsplanlegging, både i Forsvaret og opp mot totalforsvaret.
- Det nasjonale operative planverket skal være harmonisert med NATOs planverk. Forsvaret skal være forberedt på å støtte utviklingen av en *Contingency Operations Plan* (COP), som forventes utviklet for nordområdene.
- Ifm. implementeringen av ny kommandostruktur i NATO vil nasjonale hovedkvarter få et utvidet ansvar. Det er derfor nødvendig å legge til rette for en nærmere tilknytning mellom FOH og NATOs kommandostruktur.
- Forsvaret skal videreutvikle evnen til interoperabilitet innenfor alliansen og med samarbeidende organisasjoner, nasjonalt og internasjonalt.
- Det skal legges til rette for alliert øving og trening, spesielt i Nord-Norge for å kunne motta, understøtte og samvirke med allierte styrker.

2.3.2.6 Bidra til flernasjonal krisehåndtering utenfor Norge, herunder fredsstøttende operasjoner

- Forsvaret skal kunne stille relevante bidrag til sammensatte flernasjonale styrker i hele spekteret av fredsstøttende operasjoner, herunder bidrag til trening og opplæring av andre nasjoners sikkerhetsstyrker. Planlagte bidrag til utenlandsoperasjoner fremgår av vedlegg G.
- Forsvaret skal kunne håndtere utfordringer knyttet til samarbeid og interoperabilitet med andre aktører i integrerte fredsoperasjoner.
- Forsvaret skal videreføre implementeringen av en detaljert tiltakspakke for FNs sikkerhetsrådsresolusjon 1325 (2000); Kvinner, fred og sikkerhet. Status skal rapporteres i RKR nr. 2 for 2012, samt i kvartalsvise møter.

2.3.2.7 Bidra til flernasjonalt forsvarssamarbeid

- Flernasjonalt forsvarssamarbeid skal prioriteres for å oppnå forbedret operativ evne og økt kostnadseffektivitet. Den flernasjonale dimensjonen skal være en naturlig del

av daglig planlegging og gjennomføring på ulike nivå i Forsvaret. Prioriteringer og kriterier for norsk deltakelse i slikt samarbeid fremgår av vedlegg C.

- Forsvaret skal videre:
 - Vektlegge samarbeidet i NATO, særlig med nære allierte som USA og innenfor *Northern Group*, samt med utvalgte partnerland, for å bidra til å frembringe kapasiteter og kompetanse mest mulig kostnadseffektivt, jf. vedlegg C. Status rapporteres i RKR 3/2012.
 - Følge opp resultat for de ambisjoner og mål som beskrives i *NORDEFECO Action Plan 2012*, samt *NORDEFECO CHOD Guidance*.
 - Styrke det nordiske operative samarbeidet gjennom harmonisering av planer for fremtidige felles eller samordnede innsatser.
 - Bidra til å opprettholde og videreutvikle samarbeidet med Russland basert på overordnede målsettinger og prioriteter gitt i FDs strategi, (jf. melding 02051-3 av 27. oktober 2011) for det bilaterale forsvarssamarbeidet, og følge opp den bilaterale militære tiltaksplanen mellom Norge og Russland.
 - Videreføre Forsvarets støtte til departementet når det gjelder forsvars- og sikkerhetssektorreform (FSSR), jf. vedlegg C.
 - Videreføre sin virksomhet innenfor konvensjonell rustningskontroll iht. internasjonale avtaler og bidra til å ivareta Norges internasjonale forpliktelser og rettigheter på dette området. Herunder skal prosjekt P-3N Orion videreføres inntil videre som norsk Open Skies-plattform.
 - Støtte Norges engasjement i det multinasjonale ikke-spredningsarbeidet i NATO - og FN-regi.

2.3.2.8 Bidra til ivaretagelse av samfunnssikkerhet og andre sentrale samfunnsoppgaver

- Støtte til det sivile samfunn skal ytes etter anmodning og iht. instruks, og innenfor rammen av tilgjengelig struktur og ressurser. Oppfølgingen av terrorangrepene 22. juli 2011 vil kunne medføre endringer av prosedyrer og beredskap. Eventuell endring av prosedyrer, oppgaver og/eller beredskap som medfører økte utgifter, vil kun bli pålagt med anvisning av inndekning. Redningshelikoptertjenesten videreføres i samsvar med de til enhver tid gjeldende beredskapskrav og etter nærmere oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet.
- For å bidra til økt maritim informasjonsutveksling mellom landene i Østersjøregionen skal Forsvaret i 2012 innlede norsk deltakelse i *Surveillance Cooperation Baltic Sea* (SUCBAS). I tillegg legges det opp til at forsvarssektoren skal delta i den videre utviklingen av EUs maritime militære overvåkingssystem, MARSUR.

2.3.3 Operative prioriteringer 2012

Prioritet nr. 1:

- Suverenitetshevdelse, bl.a. ved overvåking, etterretning, grensevakt og kystvakt.
- Pågående og besluttede militære operasjoner hjemme og ute.
- Kapasiteter som direkte understøtter gjennomføringen av ovennevnte operasjoner.
- Ferdigstillelse av forsvars- og beredskapsplaner, herunder KOPer, styrkeoppbyggingsplaner og enhetsplaner (jf utfyllende punkter under).
- Kapasiteter som bidrar eller understøtter evne til kontraterror
- Oppfylld av beredskapsbeholdninger.

Prioritet nr. 2:

- Styrkeproduksjon og forberedelser for deltakelse i pågående og besluttede operasjoner som beskrevet i prioritet 1, og styrkeproduksjon av forpliktete bidrag til NRF.
- Evne til å opprette nasjonal høy luftmilitær beredskap (HLB), etter krav som fastsettes i samråd med FD.

Prioritet nr. 3:

- Styrkeproduksjon i henhold til øvrige vedtatte NATO-styrkemål, samt forberedelser til planlagte bidrag til operasjoner i et lengre tidsperspektiv (utover gjeldende årlig IVB).
- Myndighetsutøvelse, bl.a. ved grensevakt og kystvakt.
- Vakt av kongehus.

Prioritet nr. 4:

- Styrkeproduksjon av enheter som ikke dekkes av ovenstående prioriteter, iht. vedlegg B, samt bistand til det sivile samfunn.

2.3.4 Forsvarets beredskap

- Forsvaret skal ha et oppdatert operativt planverk og beredskapsplanverk, herunder styrkeoppbyggingsplaner og enhetsplaner. Alle avdelinger skal ha godkjente KOPer som er tilpasset departementets føringer når det gjelder operativ struktur og operativ evne.
- Forsvarsplan Norge skal gi overordnede strategiske føringer og rammer for bruk av Forsvarets ressurser i en sikkerhetspolitisk krise- og krigssituasjon. Planen skal være referanse for utvikling av øvrig operativt planverk og beredskapsplanverk, og reflektere gjeldende krav og pålegg. Den skal sikre at øvrige planer er koordinert med relevante instanser, inkludert sivile, for å kunne ivareta Forsvarets og allierte

styrkers behov for støtte innenfor rammen av totalforsvaret. Status for fremdrift i Forsvarets arbeid med Forsvarsplan Norge skal rapporteres i RKR.

- Operative enheter pålegges krav til reaksjonsevne og klartid iht. IVB vedlegg B for å kunne løse Forsvarets oppgaver. Struktur og aktivitet skal ikke dimensjoneres etter høyere krav til beredskap/klartider enn det som eksplisitt er pålagt i vedlegg B. FSJ skal likevel løpende og kritisk vurdere eventuelle behov for å håndtere ekstraordinære situasjoner. Dersom høyere krav vurderes nødvendig for hele eller deler av strukturen, skal dette alltid klareres med FD.
- Forsvaret skal til enhver tid ha et system som sikrer jevnlig og uhildet operativ evaluering av samtlige operativt rettede avdelinger.
- Forsvaret skal utarbeide sitt totale logistikkbehov og behovet for forsyninger, der varer og tjenester som må dekkes av sivile leverandører/totalforsvaret skal beskrives. Der dekning av behovene antas å måtte koordineres med andre departementer skal dette rapporteres til FD.
- System for disponering, varsling og innkalling av reservepersonell, samt nødvendig omdisponering av stadig tjenestegjørende personell til strukturen ved styrkeoppbygging ifm. krise og/eller krig, skal implementeres iht. PET nr. 17 til IVB for 2011.
- Enhver militær avdeling, uansett klartid, skal være forberedt på å delta med det som til enhver tid er tilgjengelig av personell og materiell ved akutt behov for krisehåndtering.

2.3.4.1 Beredskapsplanarbeid i Forsvaret

- Underliggende/utdypende planverk til Beredskapssystem for forsvarssektoren (BFF), skal være utarbeidet, oppdatert og iverksatt ned til avdelings-/enhetsnivå.
- Hovedplaner for styrkeoppbygging med underliggende enhetsplaner skal vedlikeholdes i henhold til Styrkeoppbyggingsdirektivet for Forsvaret (SOS-direktivet). KOP-er skal utarbeides og vedlikeholdes for hele styrkestrukturen. Status for KOP-er rapporteres i RKR.
- Alle Forsvarets avdelinger skal årlig gjennomgå og oppdatere sine beredskapsplanverk iht. brev fra FD med ref 2008/03424-14. Det skal gjennomføres årlige kontroller av planverket i minst seks av Forsvarets avdelinger. Kontrollene skal gjennomføres iht. gjeldende bestemmelser for ordningene *beredskapsgjennomgang* og *beredskapskontroll*, og skal omfatte både operativt planverk og beredskapsplanverk.

2.3.5 Operativ logistikk

Modernisering innenfor operativ logistikkstruktur skal gi økt fleksibilitet, tilgjengelighet og deployeringsevne. Logistikkenhetene i operativ struktur skal ha reaksjonsevne, mobilitet og deployerbarhet som er avstemt med tilsvarende krav satt til de avdelingene som skal motta støtte. Dette betinger også at det er etablert

beredskapsbeholdninger eller beredskapsordninger som er tilpasset de oppdrag som skal støttes. Som et minimum skal logistikkstrukturens operative evne videreføres i 2012, samtidig som målsettingen om en gradvis utvikling av strukturen ligger fast.

- I 2012 skal logistikkavdelinger prioritere understøttelse av pågående og besluttede oppdrag i utlandet.
- Arbeidet med å videreutvikle samarbeidet med *NATO Maintenance and Supply Agency* (NAMSAs) for å støtte opp under klarlegging og tilveiebringelse av logistisk understøttelse ved operasjoner skal fortsette.
- Beredskapsbehovene ift. logistikk skal avklares og beredskapsbeholdninger styrkes. Dette omfatter 30 DOS samt behov for klargjøring og opptrening i styrkeoppbyggingsperioden i tråd med enhetsplanene. Det vises til PET nr.17 til IVB for 2011 om tiltak innenfor beredskapsområdet. Forsvaret skal innen 1. mars 2012 fremme en anbefaling som beskriver fremdriftsplan for arbeidet med å dekke logistikkbehovet. Anbefalingen skal inneholde forslag om hvordan eventuelle mangler kan rettes, inkludert mulige tiltak/nedprioriteringer og konsekvenser for Forsvaret. Innen 1. mai 2012 skal behov for forsyninger, varer og tjenester som må dekkes av sivile leverandører/totalforsvaret, beskrives. Der dekning av behovene antas å måtte koordineres med andre departementer, skal dette meddeles særskilt til FD.

Ambisjonene for deployerbare logistikkbasert og strategisk transportkapasitet fremgår av vedlegg B. Vedrørende logistikkrapportering vises det til *FDs retningslinjer for logistikkvirksomheten i forsvarssektoren*, pkt. 6.

2.3.6 Øvingsvirksomhet og utenlandsk trening

Målrettet gjennomføring av nasjonal og utenlands øvings- og treningsvirksomhet i Norge er en forutsetning for at Forsvaret skal være i stand til å ivareta de krav som stilles til å utføre komplekse og krevende oppgaver hjemme og ute.

Øvingsvirksomheten skal også bidra til å understøtte at Forsvaret kan stille med aktuelle og tilgjengelige ressurser etter anmodning fra sivile myndigheter.

Militær aktivitet og øvingsvirksomhet i nord er et av de prioriterte områdene i nordområdesatsningen. I den forbindelse har det høy prioritet å tilrettelegge for trening og øving for allierte og partnerland i Norge, særlig i Nord-Norge.

- NATOs utvikling og prioriteter i NATOs strategiske konsept skal utgjøre en sentral del av grunnlaget for øvings- og treningsaktiviteten. Dette innebærer blant annet økt fokus på kollektivt forsvar, inkludert beredskaps- og forsterkningsplaner, krisehåndtering, økt regionalt fokus og mulighetene for samarbeid mellom NATOs nye kommandostruktur og nasjonale hovedkvarter.
- Det skal tas utgangspunkt i operativ status og definerte beredskapskrav for våre styrker. Stående fredsoperative oppdrag, styrker på høy beredskap for å kunne løse oppdukkende episoder og krisesituasjoner, sammen med styrkebidrag til utenlandsoperasjoner, har høyeste prioritet.

- Det skal legges særlig vekt på å gjennomføre øvelser i Nord-Norge, slik som vinterøvelsen (CR12) med flernasjonalt deltakelse. Det skal videre gjennomføres flere fellesøvelser, blant annet rettet mot nasjonal evne til krisehåndtering og suverenitetshevdelse, herunder samarbeid med sivile instanser og myndigheter. Kommandostrukturens evne til å planlegge og å lede fellesoperasjoner og spesialoperasjoner, herunder maritime kontraterroroperasjoner inngår i dette.
- Øvingssamarbeidet innenfor rammen av NATO, herunder etablert bi-/multilateralt samarbeid primært med USA, Storbritannia, Tyskland, Danmark og Nederland skal prioriteres, samtidig som nordisk deltakelse inngår som en del av grunnlaget.
- Regjeringens satsing på nordisk forsvarssamarbeid, herunder øvings- og treningssamarbeidet, skal bl.a. legges til rette og videreutvikles gjennom *Nordic Defence Cooperation* (NORDEFECO). Forsvaret skal fortsette arbeidet med å legge til rette for praktisk samarbeid på tvers av grensene.
- Øvingssamarbeidet med Russland skal være basert på FDs overordnede strategi og gjennomføres med utgangspunkt i den årlige tiltaksplanen.
- Der det er mulig, og uten at dette medfører vesentlige merkostnader, skal det ifm. utvikling av planverk og gjennomføring av øvelser trekkes på ressurser fra den sivile delen av totalforsvaret. Det er en viktig målsetting å reetablere og videreutvikle kontaktpunkter mellom sivile og militære aktører innenfor totalforsvaret.
- Vektlegging av militær deltakelse i samvirkeøvelser i regi av sivil sektor skal videreføres innenfor rammen av ressurser tildelt for oppdrag Forsvaret har hovedansvaret for.
- Forsvaret skal innrette øving og trening mot nye konsepter og doktriner og implementering av nye strukturelementer. Øvelsene skal fokusere på aktuelle scenarioer som gjenspeiler de trusler og utfordringer Forsvaret kan stå overfor nasjonalt og internasjonalt.
- Øvingsvirksomheten skal planlegges og gjennomføres på en slik måte at tildelte ressurser utnyttes på best mulig måte og med minimale miljømessige effekter.
- Scenarioer og øvingsopplegg skal omfatte kvinner og menns ulike sikkerhetsbehov i et operasjonsområde. Valgt tilnærming og praksis skal kvalitetssikres i dialog med fageksperter på området og i lys av erfaringslæring (good practices/lessons learned).
- Før større fellesoperative og/eller flernasjonale øvelser med betydelig medvirkning fra Forsvaret, skal det fremsendes en budskapsplattform/faktaark om øvelsen og i neste omgang en overordnet erfaringsrapport til departementet. Det samme gjelder for større sivil-militære øvelser og internasjonale samvirkeøvelser. Frist for slik fremsendelse er fire uker før (faktaark) og fire uker etter (erfaringsrapport) øvelsene.
- I RKR skal det gis en overordnet vurdering av hvorvidt øvingsvirksomheten og opplegget/omfanget for utenlandsk øving og trening ivaretas i tråd med ovennevnte føringer/målsettinger.

2.3.7 Objektsikring

- Forsvarsdepartementet har i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet i 2011 gjennomgått gjeldende prinsipper for politiets og Forsvarets objektsikring ved bruk av sikringsstyrker, samt utarbeide et utkast til overordnet sektorovergripende instruks for slik virksomhet. På bakgrunn av blant annet resultatene av dette arbeidet må Forsvaret i 2012 oppdatere sitt mer detaljerte regelverk for objektbeskyttelse gjennom bruk av sikringsstyrker, herunder bestemmelser for utpeking av objekter og tilordning, planlegging og øving av militære styrker ved objektsikring.
- Forsvaret skal innen utgangen av 2012 ha en oppdatert objektliste med forhåndsplanlagte sivile og militære objekter, som ivaretar sikringsbehovene ved sikkerhetspolitisk krise og væpnet konflikt. Prioriterte objekter skal ha dedikerte styrker med objektsikringsansvar.
- I påvente av nytt regelverk skal Forsvaret planlegge og øve objektsikring på objekter som krever militære sikringstiltak mot væpnet angrep som medfører at riket er i strid basert på eksisterende regelverk, tilpasset dagens trusselbilde og ressurssituasjon.

2.3.8 Vern mot kjemiske-, biologiske-, radiologiske- og atomstridsmidler (CBRN-vern)

- Forsvaret skal ha et pålitelig og godt organisert CBRN-vern, dvs. vern mot effekten av masseødeleggelsesvåpen.
- Styrkebidrag til operasjoner i utlandet skal ha egenkapasitet for CBRN-vern tilpasset trusselsituasjonen, og ivareta gjeldende bestemmelser knyttet til NATOs minimumskrav innenfor CBRN-vern og interoperabilitet med allierte styrker. Det skal gis særskilt prioritet til å følge opp svakheter som er påpekt i RKR nr. 3 for 2010 under CBRN-vern, og til prioriterte tiltak i Forsvarets handlingsplan for CBRN-vern.
- Forsvaret skal hurtig kunne støtte det sivile samfunn med CBRN-kapasiteter iht. gjeldende prinsipper for støtte til det sivile samfunn.
- Forsvarets CBRN-vernrapport for 2012 skal fremsendes som vedlegg til RKR nr. 3.

2.3.9 Utvikling av totalforsvaret og sivil-militært samarbeid

- Når Forsvaret yter støtte til det sivile samfunn ved ulykker, kriser, naturkatastrofer og annen fare for liv og helse eller materielle skader, inkludert ved terroranslag som politiet har ansvaret for, skal merkostnader alltid registreres i Forsvarets regnskap. Det skal ifm. RKR 1, 2 og 3 rapporteres status på ytt støtte.
- Forsvaret skal videreutvikle praksisen med kommersielle kontrakter og samarbeidsavtaler for å kunne dekke behov for sivil støtte i situasjoner før det iverksettes beredskapstiltak. Ved inngåelse av samarbeidsavtaler skal *Instruks om forhandling, inngåelse, endring og oppsigelse av totalforsvarsavtaler og internasjonale forvaltningsavtaler på forsvarsområdet* av 1. mars 2009 legges til grunn. Alle nye avtaler skal registreres og lagres i FOBID.

- Sivil understøttelse som er viktig for Forsvarets evne til å utføre sin primæroppgave skal sikres ved bruk av Forskrift om leveranseplanlegging av varer og tjenester til enheter i totalforsvaret, robuste samarbeidsavtaler eller tilsvarende.
- Forsvaret skal aktivt trekke veksler på relevante rutiner, metodikk og erfaringer fra totalforsvarskonseptet i utviklingen av et mer koordinert og gjensidig forsterkende sivil-militært samarbeid, også ved operasjoner i utlandet.
- Forsvaret skal i 2012 følge opp nærmere konkretiserte oppdrag som følger av arbeidet som Forsvarsdepartementet, i samarbeid med bl.a. Justis- og beredskapsdepartementet sluttførte i 2010, om gjennomgang av ordninger og mekanismer for gjensidig sivil-militær støtte innenfor totalforsvaret.
- Forsvaret skal i 2012 lede Sentralt totalforsvarsforum og nytte dette aktivt som en arena for å drøfte aktuelle sivil-militære problemstillinger av felles interesse. Forsvaret skal i denne forbindelse samarbeide nært med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

2.3.10 Utvikling av norsk militærmanual

- FHS skal slutføre arbeidet med utarbeidelse av en norsk militærmanual i 2012. Prosjektet er finansiert av og skal fortløpende koordineres med FD. Fremdrift iht. vedtatt tidslinjal og forbruk skal rapporteres i RKR nr. 1 og RKR nr. 3 for 2012.

2.3.11 Etablere et militært regelverk som ivaretar skipssikkerhetslovens intensjon

Forsvaret skal videreføre arbeidet med å utvikle et militært regelverk som ivaretar skipssikkerhetslovens intensjon, samtidig som det er tilpasset Forsvarets organisering og operative behov. Regelverket skal gi en klar ansvarsfordeling mellom berørte aktører i Forsvaret, samt etablere en tilsynsfunksjon som ivaretar de krav til helhetlig tilsyn som stilles i skipssikkerhetsloven. Arbeidet skal ferdigstilles i 2012.

2.4 Økonomiske rammer og forutsetninger

2.4.1 : Strategisk mål: Balansere struktur og aktiviteter ift. økonomi (mål Ø-1)

Id	Mål - SP - Tiltak Benevning	Resultatkrav / Indikator				Rapportering			IVB LTP Ref
		2011	2012			RKR1	RKR2	RKR3	
Ø-1	Balansere struktur og aktiviteter mot økonomi (tall i mill. 2011-kr)					x	x	x	Kap 2
SP Ø-1-1	Forventet årsresultat	Ingen avvik	Ingen avvik			x	x	x	
T Ø-1-1	Frigjøre midler ifm basetiltak	267	323			x	x	x	2.3.1
T Ø-1-2	Oppnå en årlig varig effektivisering	512	679			x	x	x	2.3.1
T Ø-1-3	Reduksjon i avsetninger til AST	281	366			x	x	x	2.3.1
T Ø-1-4	Oppnå en årlig dokumenterbar og varig energieffektivisering		Tbd	Tbd	90 mill kr. pr år fra 2015			X	

Resultatkrav 2012 (Vedlegg A):

- Gjennom stram og god økonomistyring overholde tildelt budsjettramme (Ø-1-1), jf. punkt 1.4.
- Oppnå gevinster iht. de angitte resultatkrav for intern ressursfrigjøring (tiltakene under Ø-1).

2.4.1.1 Intern ressursfrigjøring

For å nå målene i langtidsperioden skal driften i Forsvaret effektiviseres maksimalt, slik at planlagt ressursfrigjøring med tilsvarende økninger i operativ kapasitet og leveranser kan gjennomføres. Dersom forventede gevinster ikke frigjøres, eller frigjøres i mindre grad enn forutsatt, skal Forsvaret identifisere og iverksette andre effektiviseringstiltak som dekker inn gevinstforskjellen.

Totalt skal Forsvaret ifm. avgangsstimulerende tiltak, basereduksjoner og interneffektivisering frigjøre ressurser for 308 mill. 2012-kroner i 2012. Ved utgangen av 2012 skal Forsvaret ha en samlet intern ressursfrigjøring på minimum om lag 2 850 mill. 2008-kroner, mot 2 820 mill. 2008-kroner forutsatt i IVB LTP.

Basereduksjoner:

Forsvaret skal frigjøre minimum 55,6 mill. 2012-kroner fra basetiltak i 2012, slik at samlet ressursfrigjøring knyttet til basetiltak for langtidsperioden 2009–2012 blir om lag minimum 300 mill. 2012-kroner, mot 323 mill. 2012-kroner forutsatt i IVB LTP.

Interneffektivisering:

Det årlige interneffektiviseringskravet på minimum 150 mill. 2008-kroner ligger fast, jf. IVB LTP 2009 – 2012.

Forsvaret skal i 2012 iverksette og gjennomføre dokumentert interneffektivisering tilsvarende minimum 166,9 mill. 2012-kroner, slik at det legges til rette for at samlet ressursfrigjøring med varig virkning for langtidsperioden 2009–2012 blir minimum 679 mill. 2012-kroner som forutsatt i IVB LTP.

Forsvaret skal være forberedt på at det også etter 2012 vil fastsettes krav til produktivitetsvekst og intern ressursfrigjøring på et tilsvarende nivå som for langtidsperioden 2008-2012. Utviklingen av nye forbedringstiltak både på kort og lengre sikt må derfor videreføres i 2012.

Avgangsstimulerende tiltak

Forsvaret skal, iht. IVB LTP for 2009-2012 redusere utbetalingene innenfor avgangsstimulerende tiltak med 84,4 mill. 2012-kroner i 2012. I henhold til foreliggende planer vil Forsvaret ved utgangen av 2012 ha redusert utbetalingene til dette formålet med 290 mill. 2012-kroner, mot 366 mill. 2012-kroner forutsatt i IVB LTP.

URG EBA

Forsvaret skal utrangere EBA for minimum 50 mill. kroner i leie- og driftskostnader i 2012.

2.4.2 Økonomiske størrelser i budsjettet 2012

Budsjettet for Forsvaret i 2012 er balansert innenfor en økonomisk ramme på 34 130,037 mill. kroner, mens totalt forsvarsbudsjett er på 40 563,187 mill. kroner.

FSJ har ansvaret for at samlet aktivitet i Forsvaret kontinuerlig tilpasses tildelte budsjetttrammer og vedtatt struktur, i denne rekkefølge. De ulike kapittelansvarlige sjefer har det tilsvarende ansvaret på kapittelnivå. Ved behov skal kostnadsreduserende tiltak iverksettes innenfor eget ansvarsområde. Ved behov fremmes forslag til tiltak til FD for godkjenning.

2.4.3 Fullmakter

Merinntektsfullmakt

Forsvaret kan planlegge med bruk av merinntekter ved refusjoner og salg av varer og tjenester med motsvarende merutgifter, på postene 01, 15, 16, 17 og 18. I tillegg kan Forsvaret nytte inntekter for dekning av alle utgifter til inntekts ervervelse – når dette er dokumentert og etter nærmere avtale med FD.

Disponering av øvrige reelle merinntekter besluttet av FD.

Dokumenterte salgsomkostninger knyttet til salg av materiell skal trekkes fra salgsinntekter, før det overskytende inntektsføres under kapittel 4760, post 45. Prognoser for reelle merinntekter skal rapporteres månedlig sammen med regnskapet.

Bestillingsfullmakter

Se vedlegg I.

Belastningsfullmaker

Forsvarsdepartementet gir med dette Forsvaret fullmakt til å belaste kapittel 1719, post 01, innenfor følgende områder i 2012:

OMRÅDER:	BELØP:
Forsvarsattacheer og militærrådgivere	Inntil 80,106 mill. kroner
Nasjonale militære stillinger i Belgia	Inntil 61,406 mill. kroner
FSSR (Baltikum)	Inntil 2,100 mill. kroner
African Capacity Building (ACB)	Inntil 1,630 mill. kroner

2.4.3.1 Fullmakter vedrørende førstegangstjenesten

Ved tilbud om arbeid og utdanning, kan Forsvaret innvilge førtidsdimisjon med inntil seks uker. Forkortelse av tjenestetid som er nødvendig av andre grunner, kan skje med inntil fire uker. Det presiseres imidlertid at hovedregelen er at alle mannskaper skal gjennomføre den på forhånd fastlagte tjenestelengde. Redusert tjeneste mht. både førtidsdimisjon og forkortet tjeneste skal ikke ha konsekvenser for operativ virksomhet eller utdanning. Ordningene kan ikke slås sammen. Førstegangstjenesten skal som hovedregel starte opp iht. forsvarsgrenenes utdanningssyklus.

Forsvaret kan ikke dimittere personell inne til førstegangstjeneste før tiden, dersom den enkelte selv ønsker å fullføre tolv måneders førstegangstjeneste.

2.5 Strukturutvikling, styrkeproduksjon og støttevirksomhet

2.5.1 Strategisk mål: Forsvarlig forvaltning (mål I-2)

Id	Mål - SP - Tiltak Benevning	Resultatkrav / Indikator				Rapportering			IVB LTP
		2011	2012			RKR1	RKR2	RKR3	Ref
I-2	Forsvarlig forvaltning					X	X	X	
SP I-2-1	Fakturakontroll	95 %	95 %			x	x	x	
SP I-2-2	Håndvåpenkontroll	100 %	100 %			x	x	x	
SP I-2-3	Materiellkontroll	100 %	100 %			x	x	x	
SP I-2-4	Andel driftsanskaffelser som følger hovedprosess i FIF	55 %	67 %			x	x	x	
T I-2-1	Følg opp tiltaksliste økonomi og forsvarlig forvaltning (TØFF)	x	x			Mnd.	Mnd.	Mnd.	

- Forsvaret skal i 2012 ha som overordnet ambisjonen å unngå substansielle merknader fra Riksrevisjonen til Forsvarets regnskap og disposisjoner for 2012.
- Den interne kontrollen i Forsvaret skal være iht. fastsatte krav. Alle avdelinger skal ha etablert tilfredsstillende rutiner for intern kontroll, og rutinene skal følges.
- Det skal i 2012 også legges spesiell vekt på oppfølging av driftsanskaffelsene. Hovedprosess i FIF skal følges.

Resultatkrav 2012 (Vedlegg A):

- Ubestridte fakturaer skal betales innen frist (I-2-1).
- Forsvaret skal inneha full kontroll på håndvåpen – ingen håndvåpen på avveie (I-2-2).
- Fullstendig materiellregnskap i FIF. Gjennomført egenkontroll av materiell iht. krav (I-2-3).
- Vesentlig forbedring i andel som følger hovedprosess i FIF mht. driftsanskaffelser (I-2-4).

- Tiltaksliste for økonomi og forsvarlig forvaltning følges opp på en tilfredsstillende måte (T I-2-1).

Forsvaret skal ha en forsvarlig utførelse av alle typer forvaltning. I dette ligger at forvaltningsmessige prosedyrer, rutiner og oppgaver ivaretas korrekt, er preget av ansvarlige holdninger til forvaltning og at ressursbruken er effektiv. Fastsatte krav til regnskap og dokumentasjon skal være oppfylt. Videre skal departementets pålegg og krav følges opp og gjeldende lover samt fastsatte regelverk og bestemmelser skal følges. Intern revisjon og intern kontroll skal være en integrert del av virksomheten i etaten, med tilstrekkelig bemanning, kompetanse og gjennomføring.

Det skal legges økt vekt på kompetansen innenfor forvaltningsområdet. Alle medarbeidere med forvaltningsansvar skal være i stand til å løse forvaltningsoppgaver iht. fastsatte krav. FIF med tilhørende virksomhetsprosesser skal benyttes av alle Forsvarets rolle innehavere iht. gjeldende bestemmelser og retningslinjer. Antall rolle innehavere skal løpende vurderes. Rutiner for å ivareta forsvarlig forvaltning skal etterleves ved ferieavvikling og disponeringsomganger for personell. Det skal redegjøres for disse rutinene i RKR 1 for 2012.

FD understreker at involveringen i forsvarlig forvaltning og intern kontroll fra Forsvarets ledere, på alle nivåer, skal være av en slik art at den er tilstrekkelig til å sikre overholdelse av gjeldende lover, regelverk og bestemmelser.

2.5.2 Strategisk mål: Effektivisere styrkeproduksjon og støttevirksomhet (mål I-3)

Id	Mål - SP - Tiltak Benevning	Resultatkrav / Indikator				Rapportering			IVB LTP
		2011	2012			RKR1	RKR2	RKR3	Ref
I-3	Effektivisere styrkeproduksjon og støttevirksomhet					X	X	X	Kap 5
SP I-3-1	Implementering av vedtatte organisasjonsendringer	4	1			X	X	X	
SP I-3-2	Gjennomføringsgrad styrkeproduksjon	>95 %	> 95 %			X	X	X	
SP I-3-2	Materielldekningsgrad	86 -114 %	86 -114 %			X	X	X	
T I-3-1	Kvalitetsheving av KOP	X	X			X	X	X	Kap 5
T I-3-2	Avhende materiell samt identifisere og avvikle systemer og systemunderstøttelse som ikke er nødvendig for forsvarssektoren	Minst 50 mill. netto	Minst 50 mill. netto			X	X	X	
T I-3-3	☐ Følge opp forutsetninger for etablering av FRIFLO	X	X						

Resultatkrav 2012 (Vedlegg A):

- Implementere vedtatte organisasjonsendringer (I-3-1).
- Gjennomføre styrkeproduksjonen lagt til grunn i plan- og budsjettprosessen (I-3-2).
- Etablere tilfredsstillende materielldekningsgrad for strukturelementene i Forsvarets struktur (I-3-3).
- Sikre tilfredsstillende kvalitet på Forsvarets KOP (T I-3-1)
- Gjennomfør materiellavhending for minst 50 mill. kroner (T I-3-2)

- Følge opp forutsetninger for etablering av FRIFLO (T I-3-3)

2.5.2.1 Strukturendringer 2012

- Forsvaret skal videreføre arbeidet med å støtte etableringen av Forsvarets hovedbase for helikopter på Bardufoss, samt med etableringen av et lite NH-90-detasjement som skal være fullt operativt senest innen utgangen av 2014 innenfor de rammer som ble gitt i PET nr. 20 til IVB for 2010. Det understrekes at Bardufoss er hovedbasen og at den vesentligste oppbyggingen skal skje her.
- Støtt anskaffelsen av nye redningshelikoptre med nødvendig personell for å sikre en forsvarlig gjennomføring av prosjektet. Dette omfatter personell som har relevant kompetanse både på operative og tekniske fagfelt, ikke begrenset til Luftforsvaret da også andre forsvarsgrener vil bli involvert i prosessen. Antall personer avklares i samarbeid med prosjektledelsen.

2.5.2.2 Flernasjonalt forsvarssamarbeid

- FD og Forsvaret har sammen et ansvar for deltakelse i flernasjonale fora. Forsvaret skal delta med relevant personell til slik deltakelse. Videre føringer er gitt i vedlegg C.
- Sammen med øvrige etater skal Forsvaret gjennom samarbeid med andre land, herunder Sverige og Finland, utnytte potensialet for felles tilnærming overfor NAMSA for å oppnå stordriftsfordeler. Forsvaret skal støtte dette arbeidet, og skal i tillegg på eget initiativ identifisere og forfølge mulige tiltak for å utnytte NAMSA til beste for Forsvaret med vekt på fremskaffelser av materiell i hele livssyklusløpet, jf. også omtale av Forsvarets oppfølging av dette i IVB LTP, pkt. 6.1.
- Bidra til å tilstrebe nordisk systemlikhet for hær- og logistikkmateriell, gjennom bidrag til tidlige beslutninger ved materiellanskaffelser. Forsvaret skal bidra til å operasjonalisere de identifiserte kapabilitetsområdene (*COPA Capabilities top-ten list*).
- Forsvaret skal videreutvikle samarbeidsløsninger med andre der det er formålstjenlig for å oppnå reelle kostnadsreduksjoner og kvalitetsforbedringer. Det skal legges vekt på totaløkonomisk gunstige løsninger og at operative krav overholdes.
- Videreutvikling og etablering av ulike samarbeidsløsninger skal baseres på grundige analyser, der alle relevante forhold belyses. Det er videre viktig at prosessene gjennomføres slik at arbeidstakerne involveres på en god, ryddig, konstruktiv og involverende måte.
- For å sikre en nødvendig utvikling mht. samarbeid med andre skal Forsvaret med nødvendig støtte fra FD videreføre det arbeidet som er påbegynt med å gjennomgå eksisterende samarbeidsområder som har potensial for forbedringer samt vurdere nye samarbeidsområder, hvor dette potensielt kan være åpenbart formålstjenlig for Forsvaret, innenfor rammen av IVB LTP, pkt. 6.3.

- Videreutvikle samarbeidet innenfor trening og øvelser, herunder å fortsette arbeidet med å redusere unødvendige byråkratiske hindre for praktisk samarbeid på tvers av grensene.

2.5.2.3 Utrangering og avhending av materiell og materiellsystemer

- Forsvaret skal, iht. retningslinjer og regelverk, prioritere å utrangere og avhende overflødig materiell og materiellsystemer.
- Forsvaret skal identifisere det potensial som ligger i å tilpasse alle lagerbeholdninger til dagens behov/beredskapskrav, og fullføre denne tilpasningen i 2012.
- Inntekter ved avhending skal synliggjøres i mål- og resultatstyringen i Forsvaret. Det settes et netto inntektskrav fra avhending av overskuddsmateriell på minst 50 mill. kroner for 2012.
- Rapportering knyttet til avhendingsplanen skal gjøres i RKR-ene.

2.5.3 Andre forhold

2.5.3.1 EBA

Innenfor EBA skal følgende prioriteres:

- Prosjekter som skal imøtekomme arbeidsmiljø og HMS-krav.
- Omstillingsrelaterte prosjekter knyttet til å realisere driftsinnsparinger og øke den operative evnen innenfor rammene av vedtatt struktur.
- Behovs- og funksjonsbeskrivelser skal være realistiske og nøkterne.
- Leietaker som er kapittelansvarlig skal aktivt ta del i arbeidet med behovsbeskrivelsen.
- Forsvaret sentralt skal sikre at summen av planlagte intensjonsavtaler om EBA-leie ikke overskrider antatt ledige driftsmidler for dette formålet i Forsvaret i årene som kommer.
- Anskaffelser skal støtte oppunder vedtatt struktur.
- Overflødig EBA og materiell som Forsvaret ikke har behov for i fremtidig struktur skal utrangeres og avhendes.

2.5.3.2 Program for eksplosivrydding av skyte- og øvingsfelt

Forsvaret må klarere skyte- og øvingsfelt (SØF) for blindgjengere før de kan utrangeres, miljøsaneres og avhendes.

- I 2012 skal Forsvaret, som eksplosivfaglig myndighet, bistå Forsvarsbygg med nødvendig eksplosivryddekapasiteter for tilbakeføring av Hjerkinns skytefelt og i nytt prosjekt for rydding av SØF som skal utrangeres. Eksplosivrydding av Hjerkinns skytefelt og øvrige utrangerte SØF må påregnes å pågå årlig frem til 2020.

2.5.3.3 Håndtering av areal- og verneplansaker

- Forsvaret skal ha kompetanse og kapasitet til å bistå Forsvarsbygg i spørsmål om areal- og verneplansaker. Mange verneplansaker kan berøre Forsvarets muligheter til bl.a. lavflyging, og det må etableres kontaktpunkter for håndtering av slike saker.

2.5.4 Strategisk mål: Videreutvikle Forsvarets struktur (mål I-4)

Id	Mål - SP - Tiltak Benevning	Resultatkrav / Indikator				Rapportering			IVB LTP
		2011	2012			RKR1	RKR2	RKR3	Ref
I-4	Videreutvikle Forsvarets struktur					x	x	X	Kap 4
SP I-4-1	Realisering og videreutvikling av vedtatt struktur	100 %	100 %			x	x	X	Kap 4
SP I-4-2	Omsetningsevne investering	Se vedl. A	Se vedl. A			x	x	X	6.4
SP I-4-3	Ivaretagelse av aksepterte NATO-styrkemål	100 %	97 %			x	x	X	

For strukturutviklingen i 2012 skal følgende vektlegges:

- Den videre utviklingen av strukturelementene i Forsvaret iht. kap 3.
- Den videre utviklingen av strukturelementene i Forsvaret iht. kap 3.
- Tilstrekkelig kompetanse for produksjon av prosjektdokumenter og gjennomføring av prosjekter.
- Videreført økning av tilgjengeligheten på felleskapasiteter for understøttelse av alle deler av strukturen, herunder de deployerbare KKIS-, logistikk- og sanitetskapasiteter.
- Videreført personellmessig styrking av kapasitetene på områder hvor det erfares personellslitasje.
- Deltakelse med kompetanse fra relevante avdelinger i program møtene knyttet til materiellinvesteringer.
- Fordeling av belastningen ved deltakelse i operasjoner i utlandet på flere styrkeprodusenter.

Resultatkrav 2012 (Vedlegg A):

- Videreutvikle Forsvarets struktur i tråd med IVB LTP (I-4-1).
- Omsette investeringsmidler iht. pålagte gjennomføringsoppdrag (I-4-2).
- Ivareta aksepterte NATO styrkemål (I-4-3).

2.5.4.1 Strukturutvikling - Materiell

Langtidsplanen legger opp til en fortsatt betydelig og omfattende utskifting og modernisering av Forsvarets materiell. For å oppnå dette må materiellinvesteringsvirksomheten prioriteres svært høyt. Forsvaret må sørge for tilstrekkelige rammebetingelser for gjennomføring av prosjektene, samt bidrag til oppfylling av plan for

produksjon av fremskaffelsesløsninger i henhold til vedlegg D. En sentral hensikt er at den årlige tildelingen på kapittel 1760, post 45 benyttes fullt ut.

For 2012 er investeringsrammen for materiell noe lavere nivå enn lagt til grunn for det samme året i inneværende langtidsplan, rundt 260 mill. kroner.

- Etterslepet i godkjent og planlagt prosjektportefølje skal rettes opp.
- Forsvaret skal i 2012 i følge opp gjennomføring av de godkjente investeringsprosjektene for å sikre at strukturutviklingen skjer i tråd med langtidsplanen, og at den årlige tildeling på kapittel 1760, post 45 kan benyttes fullt ut.
- Det skal videre fokuseres på bidrag til utarbeidelse av beslutningsgrunnlag og prosjektdokumentasjon for de prioriterte anskaffelsene som ligger i vedlegg D.

Samlet medfører disse kravene med stor sannsynlighet at det er nødvendig å tilføre mer kompetanse til Forsvarets investeringsvirksomhet, herunder ved å engasjere personell utenfra på midlertidig og prosjektfinansiert basis.

Innenfor materiellinvesteringer er det de grunnleggende og primære kravene til materiellsystemene som skal legges til grunn, og det skal gis prioritet til prosjekter der formålet er å etablere grunnkapasiteter knyttet til vedtatt struktur. Alternative måter å fremskaffe materiell på, eksempelvis ved å gå sammen med andre land, særlig om kjøp av ferdig utviklede produkter og/eller materiell som produseres i stor skala, skal vektlegges. Det samme gjelder mht. godkjente samarbeidsprosjekter med industrien i Norge.

- Gjennom hele materiellanskaffelsesprosessen skal det være et tydelig fokus på at gamle systemer og tjenester blir terminert og avsluttet så raskt som mulig etter at nye systemer er implementert, spesielt gjelder dette for IKT-systemer.
- Videre skal Forsvaret bidra til å tydeliggjøre utgifter knyttet til implementering og drift av nytt materiell, og til at det settes av midler til dette.
- Forsvaret skal til enhver tid ha en samlet utrangerings- og avhendingsplan for materiell, som følges opp proaktivt for å sikre kostnadseffektiv drift i organisasjonen.

2.5.4.2 Industrisamarbeid

- Forsvaret skal bidra til informasjonsutveksling med industrien om industrielle muligheter ved planlagte materiellanskaffelser, herunder stille personell på etablerte møteplasser mellom FD, Forsvaret og industrien. Samarbeid med kommersielle aktører skal basere seg på Forsvarets behov, kostnadseffektivitet for Forsvaret og på identifiserte teknologiske kompetanseområder.
- Forsvaret skal, der det er relevant, tilby forsvarsindustrien å markedsføre sine produkter under visninger/inspeksjoner av norsk overskuddsmateriell for

potensielle kjøpere, i den hensikt å tilrettelegge slik at overskuddsmateriell kan inngå som del av en fremtidig leveranse av nytt forsvarsmateriell.

Forsvarets operative struktur i henhold til st.prp. nr. 48 (2007–2008)

Felleselementer	Hæren	Sjøforsvaret	Luftforsvaret	Heimevernet
Etterretningsstjenesten	1 Brigade	1 taktisk maritim kommando (COMNORTG)	Luftkontroll og varsling (K&V)	45 000 befal og mann-skaper organisert i:
Forsvarets operative hovedkvarter	— Brigadekommando	6 Skjold-klasse	CRC Sørreisa	— Innsatsstyrker
Forsvarets spesialstyrker (FSK/HJK og MJK)	— 2 mekaniserte bataljoner	5 Fridtjof Nansen-klasse fregatter med NH-90	CRC Mågerø	— Forsterkningsstyrker
Felles logistikk og sanitet	— 1 lettpansret bataljon	helikoptre	48 + 9 F-16 kampfly	— Oppfølgingsstyrker
— Transportkontroll-enhet	— Etterretningsbataljon	3+3 Oksøy-/Alta-klasse minejakt/-sveip	18 Bell 412 helikoptre	
— Luftterminalenhet	— Sambandsbataljon	6 Ula-klasse ubåter	4+2 P-3 C/N maritime patruljefly	11 distrikter og en SHV-kommando
— Havne- og jernbane-terminalenhet	— MP-kompani	Marinejegerkommandoen	3 DA-20 EK/ViP fly	
— Deployerbare logistikk baser/ nasjonale støttelementer	— Artilleribataljon	Minedykkerkommandoen	4 C-130J transportfly	
— Theatre enabling force	— Ingeniørbataljon	Kystjegerkommandoen	1 NASAMS	
— Felles landtransport-kompani	— Logistikkbataljon	Logistikk- og støttefartøy	luftvern batteri	
— Felles vannrenseenhet	— Sanitetsbataljon		Basesett luft (14 maritime helikoptre NH-90)	
— Forsvarets felles sanitetsstyrker	HM Kongens Garde	Kystvakt	Redningstjeneste	
— Vertslandsstøttebataljon	Grensevakten	— 1 Svalbard-klasse ytre kystvakt med NH-90	— 12 Sea King rednings-helikoptre	
— Strategisk luft- og sjøtransport	Forsvarets spesialkommando/ Hærens jegerkommando (FSK/HJK)	— 3 Nordkapp-klasse ytre kystvakt med NH-90		
Felles ledelsesstøtte og operativ støtte		— 6 Ålesund-/Harstad-/Barentshav-klasse ytre kystvakt		
— Kapasitet for militære datanettverks-operasjoner (CNO-enhet)		— 5 Nornen-klasse indre kystvakt		
— Eksplosivryddeenhet og jammeenhet (EOD/IEDD enhet)				
— Militærpolitienhet				
— Felles NATO luft-og bakkeovervåking (NAEW&CF, AGS)				
— Kapasitet for deployerbar kommunikasjon og informasjon (KKIS-enhet)				

2.6 Teknologisk infrastruktur – nettverksbasert Forsvar

2.6.1 Strategisk mål: Å effektivt utnytte teknologisk infrastruktur (mål M-2)

Id	Mål - SP - Tiltak Benevning	Resultatkrav / Indikator				Rapportering			IVB LTP
		2012	2013			RKR1	RKR2	RKR3	Ref
M-2	Effektivt utnytte teknologisk infrastruktur					X	x	X	
SP M-2-1	Interoperable og standardiserte løsninger	Se vedl. A	Se vedl. A			x	x	X	
SP M-2-2	Modenhetsnivå NbF Grad 2 (NNEC NML 4)	Se vedl. A	Se vedl. A			x	x	X	
T M-2-1	Oppnå en kostnadseffektiv utnyttelse av ressursene	Se vedl. A	Se vedl. A			x	x	X	

For 2012 er de overordnede ambisjoner knyttet til

- At det tas ut effekt av ny INI-organisasjon. I dette ligger at grensesnitt og ansvar er avklart, implementert og etterfulgt av INI-aktørene. Overlappende eller konkurrerende miljø skal avvikes.
- At arbeidet med å fase ut og terminere systemer fortsetter, og at det oppnås bedre balanse mellom investering og drift. Ambisjonene og kvalitet må holdes på et nøkternt nivå. Forsvaret skal rapportere terminerte systemer i RKR 1, 2 og 3.
- At FoU og CDE-virksomheten støtter opp under den videre utviklingen av Forsvaret slik denne er vedtatt.
- At arbeidet med modernisering og tilpasning av FKI videreføres.
- At Forsvaret utarbeider risikoanalyser iht. sikkerhetsloven og personopplysningsloven, og iverksetter tiltak slik at etaten sikrer sine informasjonsaktiva, både iht. konfidensialitet og sikring av informasjonens integritet og tilgjengelighet. Det skal rapporteres om gjennomføringen i RKR 1, 2 og 3.
- At Forsvaret videreutvikler rutiner og sikrer tilstrekkelig kompetanse for behandling av personopplysninger, herunder iverksetter nødvendige tiltak for å sikre den enkeltes personvern i organisasjonen.
- At det gjennom trening, øving, eksperimentering, kompetansehevende tiltak og rekruttering sikres oppnåelse av mål fastsatt i dette IVB.

Resultatkrav 2012 (Vedlegg A):

- Videreutvikle interoperable og standardiserte løsninger internt, og med våre viktigste allierte og samarbeidsaktører (M-2-1).
- Fortsett arbeidet mot implementeringsnivå NbF Grad 2/NNEC NML 4 (M-2-2)
- Det skal sikres oversikt og kontroll over kostnadene innenfor INI-området. I dette ligger å ha implementert verktøy og metoder for kontinuerlig kontroll og oppfølging (T M-2-1).

2.6.2 Nettverksbasert forsvar

Forsvaret skal i 2012:

- Videreføre deltakelsen i prosjekt *Multi-intelligence All-source Joint Intelligence Surveillance And Reconnaissance Interoperability Coalition 2 (MAJIIC 2)*, *Tactical Interoperable Communications Standard (TACOMS) Plus* og *Multilateral Interoperability Programme (MIP)*.
- Styrke evnen til samhandling med koalisjonspartnere gjennom etablering av og deltakelse av Afghan Mission Network (AMN).
- Følge opp og implementere tiltak fra Del II av FSJs plan for utvikling av NbF.
- Gjennomføre forskning, eksperimentering og konseptutvikling (CDE) innenfor rammen av NbF.
- Utvikle erfaringsbasert kompetanse gjennom systematisk evaluering og tilpasset bruk av NbF-kapasiteter i alle øvelser for å oppnå økt operativ effekt.
- Besørge at E-tjenesten gis nødvendig støtte i overgangen til *Single Intelligence Environment (SIE)*.
- Etablere fagmyndighetskontroll innenfor cyberområdet.

2.6.3 Interoperabilitet

Forsvaret skal i 2012:

- Bidra til og følg opp NATOs styrkemålsprosess.
- Arbeide videre med variantbegrensning og modularisering av eksisterende løsninger.
- Videreutvikle interoperable og standardiserte løsninger internt, og med våre viktigste allierte og samarbeidsaktører.

2.6.4 Cyber-operasjoner

Forsvaret skal i 2012:

- Ved behov støtte departementets koordineringsgruppe for informasjonssikkerhet og i cyberoperasjoner.
- Implementere tiltak for å redusere risiko for angrep på Forsvarets datasystemer.
- Implementere tiltak basert på sårbarhetsanalyser og relevante trusselbilder.
- Etablere samhandling mellom relevante fagmiljø i forsvarssektoren, NATO og samfunnet for øvrig om cyber-sikkerhet.
- Bistå i arbeidet med å etablere FDs retningslinjer for informasjonssikkerhet og i cyberoperasjoner, som skal fastsette blant annet roller, ansvar og myndighet.
- Støtte FD med kompetanse innenfor fagområdet romvirksomhet.

2.7 Personell og kompetanse og ledelse

2.7.1 : Strategisk mål: Lede og styre helhetlig og enhetlig (mål I-1)

Id	Mål - SP - Tiltak Benevning	Resultatkrav / Indikator				Rapportering			IVB LTP
		2012	2013			RKR1	RKR2	RKR3	Ref
I-1	Lede og styre helhetlig og enhetlig					x	X	x	Kap 3
SP I-1-1	Kompetansekrav til ledere	Se vedl. A	Fastsettes senere			X	X	X	
SP I-1-2	Evaluerer av ledere	Forbedret	Forbedret			X	X	X	
T I-1-1	Viderefør og videreutvikle "Handlingsplanen for holdninger, etikk og ledelse" (HEL)	X	X			X	X	X	7.1
T I-1-2	Evaluerer av ledere og lederutvikling, inklusive tiltak i forhold til arbeidsgiverrollen.	X	X			X	X	X	

For 2012 har FD en generell forventning om forbedring av lederutdanningen og lederutviklingen i Forsvaret. Dette inkluderer at det blir definert krav til kompetanse hos ledere på ulike nivåer og at disse er satt i et system for faktisk iverksatt utdanning og utvikling (I-1 overordnet mål).

- Det er videre sentralt at alle ledere kan bistå FD i analyse-, plan- og utredningsarbeid relatert til den kontinuerlige langtidsplanleggingen for forsvarssektoren.

Resultatkrav 2012 (Vedlegg A):

- Tilfredsstillende kompetansenivå på Forsvarets ledere iht. definerte kompetansekrav (I-1-1)
- Oppnåelse av forbedring på området ledelse i Forsvarets medarbeiderundersøkelse (I-1-2),
- Videreføring av arbeidet med HEL i 2012 (T I-1-1)
- Implementering av systematiske lederutviklingstiltak for Forsvarets ledere (T I1-2).

2.7.1.1 Krav til ledelse

De viktigste krav til etatsledelsen og ledere for øvrig i Forsvaret, ved siden av de krav som fremgår av kapittel 1 i dette IVB, er at:

- etatsledelsen i samarbeid med FD aktivt engasjerer seg for å sikre gode arbeidsprosesser mellom FD og FST, at det settes av tid til dialog og at arbeidsprosessene videreutvikles,
- etatsledelsen fremstår samlet med helhetsansvar og helhetsforståelse,
- Forsvarets ledere på alle nivå fremstår med gode arbeidsgiverholdninger og god arbeidsgiverkompetanse. De skal også sikre medbestemmelse etter HA/TA og HTA på alle relevante nivåer,

- alle ledere aktivt arbeider for at Forsvaret skal fungere som en samlet og styrbar etat. Ledere skal legge til rette for og selv delta i arbeidet med å skape en bedre forståelse for egen avdelings bidrag til helheten hos alle ansatte,
- alle ledere legger til rette for og selv bidrar til å skape et godt ytringsklima og takhøyde, som stimulerer til en åpenhetskultur preget av gode interne debatter og profesjonelle bidrag i den offentlige debatt, samtidig som det er lojalitet til beslutninger,
- alle ledere bidrar til at Forsvaret får et godt omdømme,
- alle ledere står samlet om grunnleggende virkemidler og tiltak for endringshåndtering ved eksternt drevne forutsetninger for gjennomføring av langtidsplanen, samt at den samme ledelsen står samlet om at internt forårsakede endringer skal håndteres av etaten selv, og at
- alle ledere står samlet om, og kommuniserer tydelig at løpende og effektiv styring i alle deler av etaten er avgjørende.

2.7.1.2 Ivaretagelse av sikkerheten

- Forsvarets ledelse skal sørge for at ivaretagelse og kontroll av sikkerheten er integrert i virksomhetens øvrige aktiviteter. Forebyggende sikkerhet skal gis nødvendig oppmerksomhet i virksomhetsstyringen, herunder ved at forebyggende sikkerhet inngår som ledd i virksomhetens interne styringssystemer.
- Enhver leder har ansvar for sikkerheten innenfor sitt ansvars- og myndighetsområde, og skal sørge for å treffe tiltak i medhold av sikkerhetsloven med forskrifter, herunder rapportere om sikkerhetstruende hendelser. Den foresattes ansvar gjelder også der utførelsen av sikkerhetsoppgaver er overlatt til private leverandører eller andre virksomheter.
- Enhver foresatt skal påse at underordnede har en adferd som bidrar til å ivareta sikkerheten, og skal løpende veilede underordnede.

2.7.1.3 Handlingsplan for holdninger, etikk og ledelse

- Forsvaret skal sikre at alle underlagte avdelinger følger opp sentrale pålegg og egne lokale tiltaksplaner for HEL.
- Alt nytt personell i Forsvaret skal ved tiltredelse snarest mulig gjennomføre e-læringsprogram for holdninger, etikk og ledelse.
- Arbeidet med HEL skal foregå kontinuerlig, og status skal rapporteres i RKR.
- Forsvaret skal, etter behov, støtte opp under arbeidet til etisk råd for forsvarssektoren.

2.7.1.4 Krav til kompetanse for ledere

- Det skal stilles krav til at ledere har relevant kompetanse for ledelse på sitt nivå. Forsvaret skal videreutvikle eksisterende lederutdanning og lederutvikling, og bl.a. sikre at det er satt minimumskrav til kompetanse for ledere på alle nivå, herunder når det gjelder økonomistyring og forvaltning.
- Det skal i tråd med fastsatte krav gis planmessig kompetansehevingstilbud til både nåværende og fremtidige ledere, og dette skal dokumenteres.

Der det foreligger kompetanseutviklingsbehov skal det vurderes utviklingstiltak som skal brukes til å planlegge og gjennomføre målrettede tiltak for enkeltpersoner eller grupper med henblikk på forbedringer slik at kompetansekravet oppfylles.

2.7.2 Strategisk mål: Å systematisk utvikle og styre personell og kompetanse (mål M-1)

Id	Mål - SP - Tiltak Benevning	Resultatkrav / Indikator				Rapportering			IVB LTP
		2011	2012			RKR1	RKR2	RKR3	Ref
M-1	Systematisk og målrettet utvikling og styring av personell og kompetanse					x	x	X	Kap 7
SP M-1-1	Utvikling i personellstrukturen	Se vedl. A	Se vedl. A			x	x	X	
SP M-1-2	Dekningsgrad kompetanse	Se vedl. A	Se vedl. A			x	x	X	
SP M-1-3	Jobbtilfredshet og tilhørighet til organisasjonen	Forbedret	Forbedret			X	X	X	
SP M-1-4	Frafall fra førstegangstjenesten og antall kvinner i førstegangstjeneste og GBU	Se vedl. A	Se vedl. A			X	X	X	
SP M-1-5	Rekruttere og beholde kvinner					X	X	X	
T M-1-1	Videreutvikle system for strategisk kompetansestyring	X	X			x	x	X	

- Oppdrag som er gitt i årlige IVBer for 2009–2011, eller i PET-er til disse. Og som av ulike årsaker er utsatt, videreføres i 2012. Alle områder som konkretiseres i tiltak under dette punktet skal, dersom ikke annet er presisert, gjennomføres innenfor tildelte budsjettammer.

Resultatkrav 2012 (Vedlegg A):

- Tilpasse personellstrukturen iht. Forsvarets behov og FDs overordnede føringer (M-1-1).
- Sørge for tilfredsstillende dekningsgrad på kompetanse i de ulike bransjer, herunder sørge for relevant og riktig kompetanse for å ta i bruk den nye teknologien og nye strukturer som implementeres (M-1-2).
- Forbedre jobbtilfredsheten ift. medarbeiderundersøkelsen i 2011 (M-1-3).
- Redusere frafallsprosenten fra fordeling til gjennomføring av førstegangstjenesten og GBU (M-1-4).
- Øke antallet kvinner i førstegangstjeneste og GBU (M-1-4).
- Øke kvinneandelen i Forsvaret (M-1-5)

- Videreutvikle system for strategisk kompetansestyring (T M-1-1)

2.7.3 Andre forhold og presiseringer

- Forsvaret skal fortsatt prioritere arbeidet med dreining av personell- og gradsstrukturen for å nå de overordnede målsettingene om en personellstruktur i balanse med de operative krav. OPL skal være fullt ut i tråd med samlet årsverksramme fra FD, og danne grunnlaget for kategori- og gradsfordelingen innenfor den totale årsverksrammen.
- Overordnede årsverksrammer skal ikke stå i veien for å etablere løsninger som kan dokumenteres som totaløkonomisk gunstige på kort og lang sikt. Slike endringer skal rapporteres særskilt i RKR.
- For å sikre nødvendig omsetningsevne skal Forsvaret styrke kompetansen på investeringsområdet for å sikre økt omsetningsevne. Status skal rapporteres i RKR.
- Forsvaret skal legge til rette for økt samordning av ulike typer fagutdanning mellom de nordiske landene, herunder arbeide for en harmonisering av sertifiseringsordninger,
- Forsvaret skal arbeide videre med å legge grunnlaget for et mulig nordisk kompetansesenter for fjernundervisning,
- Forsvaret skal fortsette arbeidet med å bygge opp tilstrekkelig og relevant kompetanse på ulike nivå i etaten, og i ulike funksjoner, om betydningen av *gender* generelt, og om anvendelse av et kjønnsperspektiv i operasjoner spesielt. Dette gjelder både i utdanningssystemet, i styrkeproduksjonen og under øvelser.
- Forsvaret skal også bidra til å videreutvikle et nordisk kompetansemiljø innenfor *gender*,
- Forsvaret skal fortsette arbeidet med å øke kvinneandelen blant ansatte og i førstegangstjenesten.
- Forsvaret skal etablere et system for spørreundersøkelser med god kvalitet, kontinuitet og konsistens, og som omfatter samtlige ansatte og vernepliktige. Systemet skal gi Forsvaret oversikt over belastninger i tjenesten, arbeidsmiljø, helse, trivsel og mulige sammenhenger mellom disse. Spørsmålene skal være konsistente over tid for å kunne følge utviklingstrekk og registrere effekt av tiltak. Det skal være et spesielt fokus på mobbing, trakassering og uønsket seksuell oppmerksomhet. Regelmessige rapporter og analyser skal utarbeides og tilgjengeliggjøres for fagmiljø og beslutningstakere. De innsamlede dataene skal lagres slik at det er mulig å koble resultatene mot relevante datakilder i samsvar med gjeldende forskrift om innsamling og behandling av opplysninger i Forsvarets helseregister. I 2012 skal Forsvaret utrede muligheten for å samkjøre Forsvarets helse- og miljøundersøkelse, Forsvarets medarbeiderundersøkelse og Vernepliktsundersøkelsen tids- og innholdsmessig. Resultatet av utredningen skal presenteres for Forsvarsdepartementet innen 1. november 2012, med sikte på iverksettelse av endringer fra 2013.

- Forsvaret skal i nært samarbeid med FD prioritere oppfølging av regjeringens handlingsplan ”I tjeneste for Norge”, jf. vedlegg H.
- Forsvaret skal innenfor rammen av tildelte 20 mill. kroner snarest styrke veteranapparatet med 30 prosjektstillinger, etter avtale mellom FD og FST, fordelt på følgende avdelinger; FVT, VPV, FSAN, FOH, FVS, FPK, SST, LST og HST. Status skal rapporteres i RKR og i P-forum.
- Forsvaret skal fra og med 2012 utvide ordningen med vernepliktig akademisk befal (VAB-ordningen) til også å omfatte andre kompetanseområder enn i dag.
- Forsvarets skal rapportere kvalitative og økonomiske effekter ved todelt sesjonsordning og pliktig sesjon for kvinner i RKR.
- Gjennomsnittlig antall vernepliktige inne til førstegangstjeneste skal videreføres på om lag samme nivå som i 2011, og Forsvaret skal videreføre tiltak for å redusere frafallet under førstegangstjenesten.
- Forsvaret skal fortsette arbeidet for å sikre at vernepliktige inne til førstegangstjeneste gis en militært rettet tjeneste som kvalifiserer for senere disponering.
- Forsvaret skal rapportere forbruk innenfor voksenopplæringen for de respektive personellkategoriene i RKR. Det presiseres at tilbud til andre personellgrupper ikke skal svekke tilbudet til vernepliktige i førstegangstjeneste.
- Forsvarets virksomhet stiller høye krav til helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet. Forsvarets skal i all sin virksomhet ivareta HMS-aspektet, også der hvor lovgivningen helt eller delvis eventuelt ikke gjelder.
- Forsvaret skal i RKR 1 rapportere på oppfølging av § 1 a i likestillingsloven iht. FDs fastsatte rapporteringskrav.
- Forsvaret skal styrke kunnskapsnivået om disiplinærretten, og videreføre arbeidet med å få bedre kontroll med refselsene og rapporteringen av disse.
- Forsvaret skal fortsette arbeidet med å sikre tilstrekkelig juridisk kompetanse i organisasjonen.

3. SÆRSKILTE OPPDRAG INNENFOR DE ENKELTE KAPITLER/POSTER

3.1 Kapittel 1720 Felles ledelse og kommandoapparat

Kapitlet består av avdelingene FOH, INI, FSAN og FHS.

Kapittel 1720 er gitt en foreløpig utgiftsramme på 2 914,3 mill. kroner. Rammen forutsetter en inntekt på 71,5 mill. kroner på kapittel 4720.

FOH, INI, FSAN og FHS skal i 2012 særlig prioritere forsvarlig forvaltning. Riksrevisjonen skal ikke ha substansielle merknader til regnskap eller disposisjoner i

FOH, INI, FSAN og FHS for 2012, herunder når det gjelder faktura-, håndvåpen-, og materiellkontroll, samt driftsanskaffelser og intern kontroll

Innenfor denne rammen skal Forsvaret:

- Stille kapasiteter iht. aksepterte NATO-styrkemål..
- Planlegge og gjennomføre Cold Response 2012 innenfor en ramme på 323 mill. kroner.
- Viderutvikle FSAN iht. IVB LTP, med vekt på å utvikle flernasjonale løsninger. Status rapporteres i RKR 1, 2 og 3.
- Gjennomgå INI-området for å sikre at prioriterte investeringer tilpasses tilgjengelige ressurser og faktisk gjennomføringsevne.
- Gjennomføre pålagte tiltak innenfor forsvars- og sikkerhetssektorreform (FSSR). FHS er tilført ett årsverk fra FD for å følge opp dette arbeidet, herunder for å samordne FSSR-relatert virksomhet i Forsvaret og utøve etatens fagmyndighet på FSSR.
- Gjennomføre og rapportere på HR forskningsprosjekter iht. gitte rammer.
- Forsvaret skal bidra konstruktivt inn i lokale initiativ for å få etablert et nytt medisinsk senter i regionen der det kan oppnås synergier for Forsvarets garnisonhelsetjeneste i tråd med gitte føringer. I en overgangsordning skal roller, ansvar og kostnader ved Troms militære sykehus klargjøres, slik at disse kan ansvars plasseres i tråd med samhandlingsreformen. Forsvarets ansvar begrenses til garnisonshelsetjenester.
- Videreføre arbeidet med å legge grunnlaget for et mulig nordisk kompetansesenter for fjernundervisning (ADL)
- Gi en overordnet vurdering av hvorvidt virksomheten i stort gjenspeiler gjeldende policy for øvingsvirksomhet og utenlandske trening, herunder ivaretagelse av operative prioriteringer og måloppnåelse av ambisjonen for operativ evne. Eventuelle avvik i aktivitetsnivå og innretning av virksomheten inkluderes i vurderingen med angivelse av årsak, konsekvens og ev. korrigerende tiltak.
- Utvikle Forsvarsplan Norge innenfor rammen av føringer gitt av FD.
- Gjennomføre nødvendig beredskapsplanlegging, herunder:
 - Videreutvikle og oppdatere underliggende planverk for BFF.
 - Gjennomføre årlig "beredskapsgjennomgang" av beredskapsplanverk på avdelings/enhetsnivå iht. eget brev fra FD.
 - Gjennomføre beredskapskontroll med minst seks enheter, iht. eget skriv fra FD.

Videreutvikle planer og regelverk for totalforsvar, CBRN-vern og objektsikring, herunder:

- Bidra i implementeringen av anbefalinger fra prosjekt "Gjennomgang av ordninger og mekanismer i totalforsvaret", etter nærmere oppdrag.
- Implementere "Instruks om forhandling, inngåelse, endring og oppsigelse av totalforsvarsavtaler og internasjonale forvaltningsavtaler på forsvarsområdet" av 01. mars 2009
- Støtte FD i utredningsarbeid knyttet til regelverksendringer for bruk av styrker til objektsikring, og oppdatere Forsvarets regelverk for dette.
- Videreføre implementeringen av nytt overordnet regelverk for CBRN-vern.
- Delta i FD og JDs arbeidsgruppe om ansvarsforhold og håndtering av eksplosive krigsetterlatenskaper.
- Vurdere og fremme forslag om skjermingsverdige objekter i tråd med Forskrift om objektsikkerhet.
- Videreføre arbeidet ved FHS for å styrke kvaliteten på utdannings- og kursvirksomheten i forsvarssektoren, levere tunge bidrag til doktrineutvikling og utvikle en robust FoU-portefølje med høy kvalitet.
- Etablere et militært regelverk for Forsvarets fartøyer som ivaretar skipssikkerhetslovens intensjon.

3.2 Kapittel 1725 Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben

Kapittel 1725 består av FST og fellesinstitusjoner. Kapittel 1725 er gitt en foreløpig utgiftsramme på 2 010,7 mill. kroner fordelt på post 01 med 1 985 mill. kroner, post 50 med 19,4 mill. kroner og post 70 med 6,2 mill. kroner. Rammen forutsetter en inntekt på totalt 53,1 mill. kroner for kapittel 1725 postene 01, post 70 og post 90.

FST og fellesinstitusjoner skal i 2012 særlig prioritere forsvarlig forvaltning. Riksrevisjonen skal ikke ha substansielle merknader til regnskap eller disposisjoner i FST eller avdelinger underlagt FST for 2012, herunder når det gjelder faktura-, håndvåpen-, og materiellkontroll, samt driftsanskaffelser og intern kontroll.

Innenfor denne rammen skal Forsvaret:

- Stille kapasiteter iht. aksepterte NATO-styrkemål iht. inngåtte forpliktelser, og bidra til å bemanne NATOs kommandostyrkestruktur iht. gitte føringer og budsjettammer.
- Tildelingen på kap. 1725 inkluderer 6 mill. kroner til dekning av PUS/BUS. Tildelingen vil bortfalle i 2013. FD forutsetter at FST treffer nødvendige tiltak for å redusere antall PUS/BUS til et absolutt og hensiktsmessig minimum innen 2013. FD forutsetter at det ikke vil være et behov for dekning av merutgifter til PUS/BUS fra og med 2013.
- Forsvaret skal støtte anskaffelsen av nye redningshelikoptre med nødvendig personell for å sikre en forsvarlig gjennomføring av prosjektet. Dette omfatter personell som har relevant kompetanse både på operative og tekniske fagfelt og

ikke begrenset til Luftforsvaret da også andre forsvarsgrener vil kunne bli involvert i prosessen. Antall personer avklares i samarbeid med prosjektledelsen, innenfor gitte avtaler om finansiering. Finansieringen av disse stillingene vil bli avklart spesielt.

- Tildelingen på post 50 innebærer en planlagt reduksjon i AST, avsetninger til Statens pensjonskasse.
- Videreføre arbeidet innenfor det multinasjonale samarbeidet innenfor strategisk sjø-, luft og landtransport (eksempelvis SALIS, MSSC, MCCE).
- Rapporter styrketall/personellstatistikk for norsk deltakelse i utenlandsoperasjoner og organisasjoner.
- Bidra til å utforme virksomheten ved SWEDINTs *Centre for gender in Military Operations*, herunder etablere Terms of Agreement (ToA), samt etablere og besette stillingen som sjef for øvings- og treningsseksjonen ved senteret, senest fra 1. august 2012

3.3 Kapittel 1731 Hæren

Kapittel 1731 er gitt en total utgiftsramme på 5 540,6 mill. kroner og forutsetter en inntekt på 49,7 mill. kroner på kapittel 4731.

Hæren skal i 2012 særlig prioritere forsvarlig forvaltning. Riksrevisjonen skal ikke ha substansielle merknader til regnskap eller disposisjoner i Hæren for 2012, herunder når det gjelder faktura-, håndvåpen-, og materiellkontroll, samt driftsanskaffelser og intern kontroll.

Innenfor denne rammen skal Forsvaret:

- Innen utgangen av 2012 nå de sentrale mål for Hærens utvikling satt i IVB LTP 2009–2012. Videreutvikle Hæren iht. PET nr. 1 til IVB LTP 2009–2012 basert på tiltak fordelt på Forsvarsdepartementet og Forsvaret i samme skriv. Andre mål for Hærens utvikling, herunder mål som Hæren selv har satt, må om nødvendig nedprioriteres tilsvarende.
- Ivareta nasjonal beredskap
- Fylle vakanser som oppstår pga. bidrag til utenlandsoperasjoner, der dette er nødvendig for å nå de sentrale IVB LTP-mål. Trekke inn kompetanse utenfra etter behov, herunder engasjere kontraktsbefal. Alle tilknyttede merutgifter skal føres på kap. 1792.
- Videreutvikle brigadekommandoen og brigadens avdelinger, jf. vedlegg B.
- Stille kapasiteter iht. aksepterte NATO-styrkemål.
- Brigade Nord utenom HRS skal gjennomføre minimum 26 øvingsdøgn i 2012. Ut over dette kommer deltakelse på øvelse *Cold Response 2012* hvor brigadesystemet vil bli øvd.

- Videreutvikle Grensevakten som en modernisert og effektiv organisasjon for grenseovervåking.
- Ivareta oppdrag som kongevakt iht. føringer fra FD.
- Gjennomføre utdanning og oppsetting, såkalt OST, av bidrag til operasjoner i utlandet.
- Bidra i prosjekter knyttet til pansret stridsoppklaring, middelstungt enhetlig panserkjøretøy, pansrede hjulkjøretøy og nytt rørartillerisystem (Archer), samt forberede mottak av disse systemene.
- Videreføre utviklingen av 2. bataljon på Skjold mot en letpansret oppsetning.
- Fortsette personelloppbyggingen i Hæren
- Avvikle bruken av Leo 1 stridsvogn og fullføre avhendingen av systemet iht. tidligere gitte retningslinjer.
- Videreutvikle FKL med nødvendige tilpasninger innenfor enkelte funksjonsområder.
- Videreutvikle logbase land- og logbase felles iht. tidligere føringer.
- Bidra til utrangering og avhending av overflødig materiell og EBA iht. plan fra URG EBA og planverk for materiellutrangering og -avhending.
- Støtte implementeringen av tiltak iht. regjeringens handlingsplan for ivaretagelse av personell før, under og etter utenlandsoperasjoner
- Bruk av personell uten fast ansettelse (bl.a. bruk av vikarer, innleie av konsulenter eller annen midlertidig bruk av personell) som skyldes et spesifikt utenlandsoppdrag skal utgiftsføres på kapittel 1792.

3.4 Kapittel 1732 Sjøforsvaret

Kapittel 1732 er gitt en total utgiftsramme på 3 417,9 mill. kroner. Rammen forutsetter en inntekt på 38 mill. kroner på kapittel 1732.

Sjøforsvaret skal i 2012 særlig prioritere forsvarlig forvaltning. Riksrevisjonen skal ikke substansielle ha merknader til regnskap eller disposisjoner i Sjøforsvaret for 2012, herunder når det gjelder faktura-, håndvåpen-, og materiellkontroll, samt driftsanskaffelser og intern kontroll.

Innenfor denne rammen skal Forsvaret:

- Innen utgangen av 2012 nå de sentrale mål for Sjøforsvarets utvikling satt i IVB LTP 2009–2012.
- Stille sjøforsvarskapasiteter iht. aksepterte NATO-styrkemål.
- Fortsette driftsetting av nye fartøy. Motta og innfase de siste Skjold-klasse fartøyene.
- Samlet seilingsaktivitet skal øke i 2012.

- Aktiviteten skal prioriteres mot idriftsetting av den nye strukturen, samt understøttelse av nordområdesatsingen, herunder ved aktivitet med marinefartøy i Nord-Norge:
 - Fridtjof Nansen-klassen skal i snitt seile minimum 85 seilingsdøgn.
 - Skjold-klassen skal i snitt seile minimum 80 seilingsdøgn.
 - Øvrige fartøysklasser skal seile i snitt minimum 79 seilingsdøgn
- Seilingen skal økes i nord ift. i sør og ift. seilingen i nord i 2011.
- Fortsette oppgraderingen av minerydderne og undervannsbåtene.
- Arbeidet med tilstrekkelig ladekapasitet for ubåter i nord skal begynne i 2012.
- Videreføre MJK. Videreutviklingen iht. IVB LTP ligger fast innenfor perioden. Departementet viser i den sammenheng til skriv fra departementet (med ref. 2009/02327-14).
- Forberede innfasing av NH-90 helikoptre gjennom støtte til test og evaluering av helikoptrene.
- Videreutvikle Sjøforsvarets deployerbare logistikkbase.
- Bidra til utrangering og avhending av overflødig materiell og EBA iht. plan fra URG EBA ogplanverk for materiellutrangering og -avhending.
- Maritime minemottiltak er identifisert som et område med potensiale for samarbeid innenfor NORDEFECO. Så langt er fire områder for samarbeid blitt identifisert. Disse er operativt samarbeid, opplæring, materiellanskaffelser og vedlikehold samt forskning og utvikling. Mine mottiltaksdelen av NORDEFECO skal ledes av Norge, og Sjøforsvaret skal utøve dette lederskapet.

3.5 Kapittel 1733 Luftforsvaret

Kapittel 1733 er gitt en total utgiftsramme på 4 133,9 mill. kroner. Rammen forutsetter en inntekt på 165 mill. kroner på kapittel 4733.

Luftforsvaret skal i 2012 særlig prioritere forsvarlig forvaltning. Riksrevisjonen skal ikke substansielle ha merknader til regnskap eller disposisjoner i Luftforsvaret for 2012, herunder når det gjelder faktura-, håndvåpen-, og materiellkontroll, samt driftsanskaffelser og intern kontroll.

Innenfor denne rammen skal Forsvaret:

- Innen utgangen av 2012 nå de sentrale mål for Luftforsvarets utvikling satt i IVB LTP 2009–2012.
- Stille luftforsvarskapasiteter iht. aksepterte NATO-styrkemål.
- Viderefør aktivitetsnivået i stort fra 2011 i 2012 med nordområdet som hovedfokus for den flyoperative aktiviteten. Flytimeantallet for F-16 skal prioriteres videreført på

minimum 2011-nivå (Libya-operasjonen holdt utenfor), og det forventes minimum 3 tokt i uken med P-3. Aktivitet med DA-20 skal videreføres på 2011-nivå.

- Videreføre bidrag til NAD på 2011-nivå.
- Fortsette forberedelser for anskaffelse av nye kampfly i Luftforsvaret.
- Planlegge med deployering av C-130J i Afghanistan mot slutten av 2012.
- Delta med ett Force Protection-kompani i Afghanistan.
- Prioritere gjennomføringen av test og evaluering av NH-90.
- Fortsette pågående oppgraderinger av P-3 Orion maritime overvåkingsfly.
- Fortsette styrking av basesett og forbedring av tilgjengelighet på NASAMS II.
- Være forberedt på å støtte en eventuell norsk deltakelse på øvelse Northern Viking og en deployering til Island for ivaretagelse av *NATOs Air Surveillance Capability to Iceland*.
- Øke bemanningen av helikoptermiljøet.
- Videreutvikle Bardufoss som Forsvarets hovedbase for helikoptre samt starte etablering av et lite fremskutt NH-90 helikopterdetasjement på Haakonsværn med støtte fra Sjøforsvaret og Forsvarsbygg innenfor de rammer som er satt i PET nr. 20 til IVB for 2010.
- Videreutvikle kontroll- og varslingssystemet i tråd med NATOs plan for innføring av kommando- og kontrollsystemet ACCS.
- Delta i NATO Airborne Early Warning and Control Force (NAEW og CF) (Tyskland) med operativt og teknisk personell i henhold til MoU.
- Delta i Heavy Airlift Wing (Ungarn) med operativt og teknisk personell i henhold til MoU.
- Videreutvikle Luftforsvarets deployerbare logistikkbase iht. FDs føringer.
- Bidra til utrangering og avhending av overflødig materiell og EBA iht. plan fra URG EBA og planverk for materiellutrangering og -avhending.
- Sørge for at avregning av utestående mellom Avinor og Luftforsvaret i perioden 2005-2010 blir slutført. Bevilgningsendring som følge av nevnte avregning skal være en del av FSJ innspill til RNB 2012.

3.6 Kapittel 1734 Heimevernet

Kapittel 1734 er gitt en total utgiftsramme på 1 109,3 mill. kroner. Rammen forutsetter en inntekt på 5,5 mill. kroner på kapittel 4734.

Heimevernet skal i 2012 særlig prioritere forsvarlig forvaltning. Riksrevisjonen skal ikke substansielle ha merknader til regnskap eller disposisjoner i Luftforsvaret for 2012, herunder når det gjelder faktura-, håndvåpen-, og materiellkontroll, samt driftsanskaffelser og intern kontroll.

Innenfor denne rammen skal Forsvaret:

- Innen utgangen av 2012 nå de sentrale mål for Heimevernets utvikling satt i IVB LTP 2009–2012.
- Trene 90 prosent av innsatsstyrken og minimum 50 prosent av forsterknings- og oppfølgingsstyrkene, med prioritet til de deler av områdestrukturen som så langt ikke er øvet i inneværende langtidsperiode.
- Videreføre kursproduksjon ved HVs skole- og kompetansesenter tilpasset Heimevernets struktur og oppgaver.
- Ved bl.a. bruk av HV, og innenfor tilgjengelige ressurser, yte bistand til sivile myndigheter, etter anmodning og iht. bistandsinstruksen.
- Videreføre seks måneders grunnleggende befalsutdanning på Porsangmoen.
- SHV skal videreføres og videreutvikles.
- Seile Reineklassen i gjennomsnitt maksimalt 160 døgn pr. fartøy i 2012.
- Rekruttere personell, herunder etter behov hele enheter av personell, til operasjoner i utlandet.
- Bidra til utrangering og avhending av overflødig materiell og EBA iht. plan fra URG EBA og planverk for materiellutrangering og –avhending.

3.7 Kapittel 1735 Etterretningstjenesten

Kapittel 1735 er gitt en total utgiftsramme på 998,1 mill. kroner.

Etterretningstjenesten skal samle inn relevant og oppdatert etterretningsinformasjon og gjennomføre analyser til støtte for utformingen av norsk utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitik, samt å opprettholde et godt situasjonsbilde og god situasjonsforståelse som grunnlag for norske myndigheters beslutninger. Tjenesten skal i tillegg bidra med etterretningsstøtte til operasjoner i utlandet.

3.8 Kapittel 1740 Forsvarets logistikkorganisasjon

Kapittel 1740 er gitt en total utgiftsramme på 2 317,1 mill. kroner. Rammen forutsetter en inntekt på 90,3 mill. kroner på kapittel 1740.

FLO skal i 2012 særlig prioritere forsvarlig forvaltning, sikre høy aktivitet innenfor materiellinvesteringer og bidra til forberedelser og understøttelse til operasjoner i utlandet iht. til de overordnede kravene som er satt.

Riksrevisjonen skal ikke ha substansielle merknader til regnskap eller disposisjoner i FLO for 2012, herunder når det gjelder faktura-, håndvåpen-, og materiellkontroll, samt driftsanskaffelser og intern kontroll.

Innenfor denne rammen skal Forsvaret:

- Stille logistikkapasiteter iht. aksepterte NATO styrkemål mht. strategisk transport, inkludert videreføre den nasjonale beredskapskontrakten på ett RO/RO-fartøy.
- Understøtte operasjoner i utlandet iht. vedlegg G.
- Forestå styrkeproduksjon av operative logistikkapasiteter iht. krav, herunder kapasiteter for vertslandsstøtte.
- Fremskaffe materiellkapasiteter gjennom investeringsprosjekter iht. mottatte gjennomføringsoppdrag og retningslinjer fra FD. Støtte FD i planleggingsfasen av prosjektene.
- Øke omsetningsevnen og kontraheringsgrad innenfor materiellinvesteringer gjennom styrking av kapasitet og kompetanse.
- Utøve eierskapsforvaltning for Forsvarets materiellsystemer gjennom hele livsløpet for å ivareta ytelse, teknisk tilgjengelighet og sikkerhet.
- Ivareta fagmyndighetsansvaret for logistikk.
- Fremskaffe og frembringe reservedeler, forbruksmateriell og tjenester. Ivareta forvaltning av alt materiell som ikke er disponert av brukende enheter. Avhende materiell iht oppdrag.
- Prioritere å avhende utrangert materiell.
- Sikre videreutviklingen av FIF 3.0.
- Fortsette avhendingen av langtidslagret kystartilleristruktur (LLKA).

3.9 Kapittel 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg

3.9.1 Post 01

Kapittel 1760, post 01 er gitt en total utgiftsramme på 920,3 mill. kroner. Innenfor denne rammen skal materiellinvesteringsprosjektene planlagt omsatt i 2012 gis tilstrekkelig støtte for å sikre forsvarlig gjennomføring av investeringsvirksomheten og at tildelte midler blir omsatt.

3.9.2 Post 44

Post 44 er gitt en utgiftsramme på 40,1 mill. kroner.

3.9.3 Post 45

Post 45 er gitt en utgiftsramme på 7 651,9 mill. kroner.

3.9.4 Post 48

Post 48 er gitt en total utgiftsramme på 81 mill. kroner. Rammen forutsetter en inntekt på 81 mill. kroner på kapittel 4760, post 48.

3.9.5 Post 75

Post 75 er gitt en utgiftsramme på 95 mill. kroner.

3.10 Kapittel 1790 Kystvakten

Kapittel 1790 er gitt en total utgiftsramme på 978,4 mill. kroner. Rammen forutsetter en inntekt på 0,4 mill. kroner på kapittel 4790. Utnyttelse av fartøyene i ytre kystvakt og regjeringens nordområdesatsing har prioritet, og som en direkte konsekvens av dette skal patruljeringen med fartøyene i indre kystvakt i Sør-Norge videreføres på 2011-nivå.

Kystvakten skal i 2012 særlig prioritere forsvarlig forvaltning. Riksrevisjonen skal ikke substansielle ha merknader til regnskap eller disposisjoner i Luftforsvaret for 2012, herunder når det gjelder faktura-, håndvåpen-, og materiellkontroll, samt driftsanskaffelser og intern kontroll.

Innenfor denne rammen skal Forsvaret:

- Videreføre samme planlagte aktivitetsnivå som i 2011:
 - Seiling i Nord-Norge skal søkes holdt på et så høyt nivå som mulig, og skal øke ift. nivået i 2011.
 - Aktiviteten i den indre kystvakten i Sør-Norge videreføres på samme nivå som i 2011.
- Videreføre innfasing av NH-90 helikoptre gjennom støtte til test og evaluering av helikoptrene.
- Bidra til den nasjonale beredskapen gjennom deltakelse i kystberedskap og aksjonsledelse (KYBAL).
- Støtte andre etater som har oppgaver i kystsonen, som politi, toll mv, i deres primæroppgaver, prioritert av, og gjennom, operativ linje.
- Fortsette mindre oppdateringer/oppgraderinger av den ytre kystvakten.
- Bidra til å forberede anskaffelse av det 15. kystvaktfartøyet.

3.11 Kapittel 1791 Redningshelikoptertjenesten

På kapitlene 1791/4791, er det gitt en total utgiftsramme på 524,1 mill. kroner, hvorav Forsvarets andel utgjør 41,7 mill. kroner. Dette er i stort en videreføring av driftsrammen fra 2011 med justeringer for oppretting av LHK som eget statsforetak. Forsvaret budsjetterer med inntekter fra Justis- og politidepartementet (JD) og fakturerer JD kvartalsvis.

Innenfor denne rammen skal Forsvaret:

- Støtte redningstjenesten med tolv Sea King-helikoptre, organisert i 330-skvadronen med 21 besetninger.

- Helikoptrene skal inngå i statens luftambulansetjeneste og kunne yte transportstøtte ifm. krisehåndtering, samt trene på støtte til krisehåndtering.
- Søke- og redningsoppdrag innenfor norsk myndighetsområde samt ambulanseoppdrag skal utføres etter oppdrag fra hovedredningssentralene.
- Militære oppdrag skal utføres etter oppdrag fra FOH og koordineres ved behov med hovedredningssentralene eller JD via FD. Innenfor rammen videreføres aktivitetsnivået på om lag 4450 timer med Sea-King.

Kostnader til drift av Redningshelikoptertjenesten fordeles etter en fastlagt fordelingsnøkkel mellom JD og FD, og er formalisert i en driftsavtale mellom de to departementene. For 2012 skal JD dekke i overkant av 90 prosent av budsjetterte kostnader til operativ og teknisk drift. Forsvaret skal i 2012 dekke det resterende beløp inkl. det meste av husleien for EBA, i tillegg til kostnadene for utdanning av personellet. En mulig overgang til ny fordeling av husleie EBA mellom JD og Forsvaret vil bli søkt endelig avklart i 2012.

3.12 Kapittel 1792 Norske styrker i utlandet

Forsvaret tildeles 1 097,8 mill. kroner over kapittel 1792 for 2012. Rammen forutsetter en inntekt på 10,4 mill. kroner på kapittel 4792. I tillegg er 65 mill. kroner (10 mill. USD) bevilget til ANA Trust Fund og vil bli disponert av FD. Videre er 1,5 mill. kroner bevilget til helsetilsyn disponert av FD. I tillegg er det tildelt 210,5 mill. kroner til OST-relatert virksomhet som del av kapittel 1731. Kapitlet utgjør ressurstildelingen for kjente og besluttede operasjoner som Forsvaret skal holde seg innenfor. For å sikre en forsvarlig situasjonen på utstyrssiden, er det også i 2012 bevilget 150 mill. kroner på kap. 1760 for tidskritiske anskaffelser til Afghanistan (P2555 - hurtiganskaffelser). Disse midlene skal disponeres av sjef FOH.

Forsvaret skal særlig prioritere forsvarlig forvaltning også innenfor kapittel 1792 i 2012. Riksrevisjonen skal ikke ha substansielle merknader til regnskap eller disposisjoner på dette kapitlet i 2012, herunder når det gjelder faktura-, håndvåpen-, og materiellkontroll, samt driftsanskaffelser og intern kontroll.

I 2012 vil deltakelsen i ISAF være det sentrale satsningsområdet for Forsvarets deltakelse i utenlandsoperasjoner. Det er likevel ønskelig at Forsvaret har størst mulig handlefrihet og fleksibilitet for hurtig å kunne stille relevante styrkebidrag til eventuelt nye operasjoner. Det kan bli aktuelt å stille bidrag til en ny FN-operasjon i løpet av 2012. For å unngå usikkerhet med hensyn til budsjettering av Forsvarets bidrag til militære operasjoner i utlandet, presiseres følgende:

- Forsvaret skal budsjettere og utgiftsføre grunnlønn for alle fast ansatte i Forsvaret som deltar i operasjoner i utlandet på det kapittel vedkommende hører hjemme (hjemmeavdeling).
- Alle operasjonsspesifikke merutgifter forbundet med operasjoner i utlandet, det vil bl.a. si dekning av materiellslitasje/-ødeleggelse knyttet til operasjonene, tillegg som skyldes en spesifikk militær operasjon ute, inkludert spesifikke forberedelser til

denne etc., skal i utgangspunktet utgiftsføres på kapittel 1792, jf. PET nr. 3 for Forsvaret 2010 – Budsjettering og regnskapsføring av kostnader forbundet med bruk av militære styrker i utlandet, samt PET nr. 22 til IVB for 2010.

- Eventuelt materiell/utstyr som anskaffes kun for en spesifikk misjon og som Forsvaret ikke har nytte av forøvrig, skal utgiftsføres på kapittel 1792. Det skal i størst mulig grad søkes materiell- og strukturell likhet mellom hjemlig struktur og deployerte enheter.
- Forsvaret skal legge til rette for uavhengig helsetilsyn av Forsvarets helsetjenester i utlandet, og gjennomføre mellomlanding for alle kontingenter ifm. hjemkomst etter operasjoner i utlandet,
- Bruk av personell uten fast ansettelse (bl.a. bruk av vikarer, innleie av konsulenter eller annen midlertidig bruk av personell), som skyldes et spesifikt oppdrag i utlandet skal utgiftsføres på kapittel 1792.
- Forsvaret skal videreføre arbeidet med å innarbeide et kjønnsperspektiv i planlegging og gjennomføring av operasjoner i utlandet. Forsvaret skal fortsatt bidra med en genderrådgiver i ISAFs hovedkvarter samt én i det norske PRT-et i Meymaneh. Det skal også legges vekt på oppfølging av sikkerhetsresolusjon 1820 om seksualisert vold i væpnet konflikt.
- Forsvaret skal inkorporere genderopplæring av ANA/ANSF på en systematisk måte.

De detaljerte rammene for bidrag til utenlandsoperasjoner i 2012 fremgår av vedlegg G til denne IVB.

3.13 Kapittel 1795 Kulturelle og allmennyttige formål

Forsvarets andel av kapittel 1795, post 01, er 246,3 mill. kroner. Rammen forutsetter en inntekt på 2,4 mill. kroner på kapittel 1795. Dette innebærer en reell økning med 4,9 mill. kroner ift. saldert budsjett for 2011. I 2011 har aktivitetsnivået vært i samsvar med budsjettnivået for et normalår. Bevilgningsøkningen i 2012 skal i hovedsak prioriteres til Forsvarets musikk. Forsvaret skal gjøre en evaluering av FAKT som avdeling med fokus på organisasjonsform, faglig og effektiv styring av kultursektoren. Det forutsettes at i den grad korpsene skal gjennomføre utenlandsreiser, skal det være til avdelinger relatert til operasjoner i utlandet. Det er også satt av midler til anskaffelse av nye instrumenter. FDs føring om at antallet utøvende musikere skal opprettholdes er fortsatt gjeldende.

Forsvaret skal i 2012 særlig prioritere forsvarlig forvaltning også innenfor kapittel 1795. Riksrevisjonen skal ikke ha substansielle merknader til regnskap eller disposisjoner på dette kapitlet for 2012, herunder når det gjelder faktura-, håndvåpen-, og materiellkontroll, samt driftsanskaffelser og intern kontroll.

Innenfor Forsvarets avdeling for kultur og tradisjon (FAKT) sine hovedområder legges for øvrig følgende forutsetninger til grunn for 2012:

- Forsvarets musikk skal i 2012 i større grad prioriteres brukt for å styrke den seremonielle virksomheten i Forsvaret. Seremonier i forbindelse med markeringer for personell som avslutter sin førstegangstjeneste, skal tjenestegjøre, tjenestegjør eller har tjenestegjort i utenlandsoperasjoner, Forsvarets minnedag i november og merkedager som 8. mai, 17. mai, 7. juni og 24. oktober skal prioriteres i denne sammenheng.
- Forsvarets videreføring av kommandantskapene og militær festningskommandant på utvalgte festninger skal skje innenfor rammen av det helhetlige forvaltningsansvaret som er lagt til Forsvarsbygg.
- Det forventes at bevilgningsøkningen til Forsvarets musikk primært nyttes til å styrke produksjonsapparatet og administrative funksjoner i musikkorpssene. Konkrete resultater av styrkingen skal rapporteres i RKR 1.
- FAKT skal fortsette arbeidet med planleggingen, og forestå gjennomføringen av Norsk Militær Tattoo i 2012.
- Det skal fortsatt arbeides med å modernisere formidlings- og publikumsaktiviteten ved Forsvarets museer frem mot grunnlovsjubileet i 2014. Dette innebærer bl.a. å gjøre samlingene mer digitalt tilgjengelig, samt videreføre samarbeidet med sivile museer når det gjelder formidling.
- Forsvaret skal innen 1. april 2012 utrede og gi anbefaling om Forsvarets bidrag til markeringer ifm. grunnlovsjubileet i 2014, herunder estimerte kostnader. Eventuelle kostnader som vil påløpe i 2013, skal synliggjøres i budsjettforslaget for 2013.
- Forsvaret skal etablere og åpne en permanent utstilling om personell i utenlandsoperasjoner i tråd med regjeringens handlingsplan "I tjeneste for Norge".

3.14 Kapittel 4799 Militære bøter

Kapitlet gjelder militære bøter og er budsjettert med 0,5 mill. kroner.

4. STYRING OG RAPPORTERING

4.1 Risikostyring og intern kontroll

Alle virksomheter skal etablere og gjennomføre forsvarlig risikostyring og sikre gode rutiner for oppfølging av intern kontroll. Forsvarssjefen er ansvarlig for at disse kravene etterleves på alle nivåer i Forsvarets organisasjon. Intern kontroll skal sikre effektiv drift og målrettet ressursbruk gjennom kontinuerlige prosesser. Utgangspunktet for risikostyringen er de mål som fremgår av strategisk målbilde for Forsvaret. Hensikten med risikostyringen er å identifisere forhold eller hendelser som kan inntreffe og påvirke måloppnåelsen negativt. Det er derfor avgjørende at risikostyringen skjer proaktivt. For hvert enkelt mål er det angitt hvilke risikoer som departementet anser som mest vesentlige.

Forsvaret skal innen 1. februar 2012 legge frem sin risikoanalyse basert på målbildet og andre vesentlige forhold.

4.2 Miljøtiltak

- Status for anskaffelse, bruk, utslipp og plan for substitusjon av kjemikalier som står oppført på miljøvernmyndighetenes prioritetsliste skal rapporteres i Forsvarets miljøredegjørelse.
- All bruk av bane- og flyavisingsvæske skal registreres i forsvarssektorens miljødatabase og rapporteres i Forsvarets miljøredegjørelse, herunder overgang til mer miljøvennlige avisingskjemikalier.
- Det skal gjennomføres fullstendig registrering for all bruk av ammunisjon på datablankett 750 (DBL750). Status for ammunisjonsforbruk rapporteres i Forsvarets miljøredegjørelse. Jf. PET nr. 10 til IVB for 2011.
- Forsvarets miljøredegjørelse utarbeides sammen med FÅR.

4.3 Rapportering

4.3.1 Resultat- og kontrollrapport (RKR)

Forsvarssjefen skal gi en årlig rapport om Forsvarets virksomhet gjennom fremsendelse av Resultat- og kontrollrapport nr. 3 (RKR nr. 3) til Forsvarsdepartementet. RKR nr. 3 for 2012 fremsendes FD, med kopi til Riksrevisjonen, innen 24. februar 2012.

RKR nr. 1 for 2012 rapporteres pr. 30. april 2012 for perioden 1. januar til 30. april 2012, med rapporteringsfrist 25. mai 2012. RKR nr. 2 for 2012 rapporteres pr. 31. august 2012 for perioden 1. januar til 31. august 2012, med rapporteringsfrist 28. september 2012.

I rapportene skal det redegjøres for:

- Gjennomføringen av virksomheten generelt, overordnet, men helhetlig – herunder med kvantitative og kvalitative vurderinger.
- Spesielle forhold som FD etter Forsvarets vurdering bør være orientert om.
- Rapportering av mål- og resultatoppnåelse: Strategisk målbilde skal oppdateres med status for måloppnåelse, styringsparametere og tiltak, og eventuelle avvik til disse. Det skal redegjøres for hvilke korrigerende tiltak som eventuelt er iverksatt eller som planlegges iverksatt.
- Alle målene i det strategiske målbildet skal vurderes helhetlig ut fra den beskrivelsen som er gitt av dem i IVB. Styringsparametrene er indikasjoner på måloppnåelse, men vurderinger av målene totalt sett skal ikke utelukkende baseres på disse. Vurderingen av målene skal også vurderes kvalitativt og opp mot måloppnåelse på rapporteringstidspunktet i forhold til gjeldende langtidssperiode.

Når det gjelder prognoser for senere måloppnåelse, bør disse tekstlig beskrives, men ikke danne grunnlag for lampesetting.

- Forsvarets risikostyring: risikobilde med vurdering og prioritering av risikoer samt tiltak som en følge av vurderingene.
- Forsvarets totalregnskap: Forbruk og forpliktelser for de enkelte kapitler og poster samt forventet samlet forbruk og forpliktelser ved årets slutt, dvs. prognoser for årsresultat, på kapitler og poster.
- Status for oppfølging av tiltakslisten for økonomistyring og forsvarlig forvaltning (TØFF), inkludert en vurdering av eventuelle kritiske områder.
- Personellstatistikker iht. gitte krav, slik at det er mulig å identifisere utviklingen over tid.

I rapportene (RKR) skal det gis et overordnet bilde av utviklingen i planperioden, dvs. at departementet skal motta en overordnet og samlet vurdering som setter rapporteringsperiodens resultater i et planperiodeperspektiv. Analysen skal omfatte utfordringene ved gjennomføringen av målene for langtidsplanperioden og den generelle utviklingen i etaten.

FSJ bes også i RKR nr. 3 utarbeide en tabell som viser regnskapstall for operasjoner under kap. 1792 Norske styrker i utlandet. Tabellen skal vise regnskapstall for de tre siste årene og skal være fordelt på de forskjellige oppdragene.

4.3.1.1 Tildelingsregnskap (årsregnskapet) – forklaring til statsregnskapet

Årsregnskapet skal gi en forklaring på eventuelle avvik i regnskapstallene ift. tildelingen gjennom IVB og/eller presiseringer, endringer og tillegg (PET) til disse. I tillegg skal årsregnskapet inneholde søknad om eventuell overføring av ubrukte midler og en spesifisering av forbruket av bestillingsfullmakter.

Årsregnskapet skal i tillegg gi et overslag over evt. det faktiske forbruk av ressurser utover forbruket av tildelte midler, ved f.eks. lagertæring og verdiforringelse, for elementer som skal beholdes i strukturen.

4.3.2 Mål- og resultatrapportering

For vurdering av statusen til målbildet, mål, styringsparametre og tiltak benyttes en firedelt skala med fargekoder. GRØNN angir at statusen er meget tilfredsstillende, LYS GRØNN er status tilfredsstillende, med GUL er statusen mindre tilfredsstillende og RØD tilsvarer ikke tilfredsstillende status. I en avviksrapporteringssammenheng er GUL og RØD status som er avvik fra forventet status og følgelig fordrer en nærmere forklaring og oppfølging. De to grønne statusene er begge tilfredsstillende i forskjellig grad og viktige å ta med i rapporteringen for å gi et nyansert bildet for statusen i mål- og resultatstyringen.

Forskjellene i egenskapene til mål, styringsparametre og tiltak gjør det nødvendig å legge forskjellige kriterier til grunn for vurderingene.

Skala for vurdering av mål, styringsparameter og tiltak

	Mål	Styringsparameter		Tiltak
Meget tilfredsstillende (GRØNN)	Målet er nådd eller vil bli nådd iht. forventningene.	Kvantitativ	Innenfor grenseverdier gitt i definisjonen av styringsparameteren. Oppfølging ikke nødvendig.	Tiltaket er i rute tidsmessig og forventes å levere planlagt ytelse iht. plan. Eller tiltaket leverer planlagt ytelse.
	Oppfølging: Til etterretning.	Kvalitativ	Ingen eller ubetydelige avvik fra forventet resultat. Oppfølging ikke nødvendig.	Oppfølging ikke nødvendig.
Tilfredsstillende (LYS GRØNN)	Målet er i stor grad nådd eller kommer sannsynligvis til å bli nådd iht. forventningene. Mindre avvik i måloppnåelse kan aksepteres. Eventuelle avvik for styringsparametre og tiltak blir håndtert med korrigerende tiltak.	Kvantitativ	Innenfor grenseverdier gitt i definisjonen av styringsparameteren. Ingen spesiell oppfølging.	Tiltaket er stort sett i rute tidsmessig og forventes å levere planlagt ytelse ihh til plan. Eller tiltaket leverer planlagt ytelse med mindre avvik.
	Oppfølging: Til etterretning.	Kvalitativ	Kun mindre avvik fra forventet resultat. Ingen spesiell oppfølging.	Ingen spesiell oppfølging.
Mindre tilfredsstillende (GUL)	Det er betydelige mangler i måloppnåelsen eller forsinkelser. Det er lite sannsynlig at forventningene kan innfris.	Kvantitativ	Innenfor grenseverdier gitt i definisjonen av styringsparameteren. Oppfølging: Korrigerende tiltak bør iverksettes.	Implementering og gjennomføring av tiltaket er forsinket eller leverer mindre ytelse enn forventet.
	Oppfølging: Må diskuteres.	Kvalitativ	Betydelige avvik fra forventet resultat. Det er lite sannsynlig at forventningene kan innfris. Oppfølging: Korrigerende tiltak bør iverksettes.	Oppfølging: Korrigerende tiltak bør iverksettes.

Ikke tilfredsstillende (RØD)	Det er alvorlige mangler i måloppnåelsen eller vesentlige forsinkelser. Forventingene innfris mest sannsynlig ikke.	Kvantitativ	Innenfor grenseverdier gitt i definisjonen av styringsparameteren. Oppfølging: Korrigerende tiltak må iverksettes.	Tiltaket er vesentlig forsinket eller leverer minimalt av forventet ytelse.
	Oppfølging: Beslutning må tas.	Kvalitativ	Alvorlige avvik fra forventet resultat. Oppfølging: Korrigerende tiltak må iverksettes.	Oppfølging: Korrigerende tiltak må iverksettes.

4.3.3 Månedssrapporter

Det skal fremsendes månedlige rapporter der regnskap for de enkelte kapitler og poster, samt forventet prognose ved årets slutt, inkludert endringsforklaringer, skal fremgå. Ved prognostisert merforbruk skal tiltak for å balansere budsjettet skisseres.

Det skal videre som en del av månedssrapportene fremlegges en kommentert nøkkeltallsoversikt som fordeler regnskapstallene for driftspostene på bevilgningsart (ikke kapittelvis). Regnskapstall for perioden skal ses ift. plantall for samme periode, samt forbruk for tilsvarende periode i fjor.

Som del av månedssrapport om økonomistatus (forventet årsresultat) for Forsvaret, skal det også foreligge en konkret risikovurdering. Identifiserte kritiske risiko skal følges opp med risikoreduserende tiltak.

Oppfølging av tiltaksliste for økonomistyring og forsvarlig forvaltning (TØFF), inkludert en vurdering av eventuelle kritiske områder med tiltak som bør og skal iverksettes, fremsendes som en del av månedssrapportene.

Månedssrapportene fremsendes formelt senest fem uker etter månedens utløp.

I tillegg rapporteres status for operative leveranser månedlig og, ved eventuelle større avvik, til styrkeregisteret iht. fastlagte prosedyrer.

4.3.4 Rapportering av årsverk

Det vises til Presiseringer, endringer og tillegg (PET) nr. 11 og nr. 15 til IVB for 2010 vedrørende håndtering av årsverksrammen og prosjektstillinger. I PET nr. 15 til IVB for 2010 presiseres det at midlertidige stillinger knyttet til tiltak av begrenset varighet og som blir fullt ut finansiert av FD eller andre eksterne aktører, fra og med 1. januar 2009, skal betegnes som prosjektstillinger og telles utenfor måltallet for 2012. Det forutsettes at Forsvarsstaben har kontroll over antall prosjektstillinger i tillegg til måltallet for 2012.

I forbindelse med rapporteringen av personellstatistikken til RKR 1, 2 og 3 for 2012 skal det rapporteres på antallet eksternt rekrutterte, midlertidige, prosjektfinansierte stillinger som telles utenfor rammen. I tillegg skal det rapporteres om antallet årsverk som er konvertert fra innleid personell til fast ansatte, herunder ved dokumentasjon på den årlige innsparingen ved konverteringene.

4.3.5 Ad hoc-rapportering

FSJ har et ansvar for å rapportere uten opphold til departementet om avvik/forhold som vurderes som vesentlige, og som er av en karakter som gjør at dette ikke kan vente til en fastsatt rapport.

4.3.6 Investeringsrapportering

Investeringsrapportering skal skje i formelle rapporter og ha porteføljetilnærming. Rapportering formaliseres med utgangspunkt bl.a. i FID. Rapportering om planlagte prosjekter skal inneholde status for Forsvarets del av arbeidet med fremskaffelseløsninger og eventuelle konseptuelle løsninger på oppdrag gitt av FD, samt planlagte eller iverksatte tiltak ved eventuelle avvik.

FD gjennomfører uformelle programledelsessmøter hvert kvartal med gjennomgåelse av status for det enkelte investeringsprogramområde. FLO skal på disse møtene gjennomgå status for iverksatte tiltak for å øke omsetningsevne og kontraheringsgrad innenfor materiellinvesteringer og komme med forslag til eventuelle korrigerende tiltak. Representanter fra de virksomheter som blir tilført materiell fra investeringer gjennomført av FLO, skal rapportere sin status.

Status for godkjente prosjekter skal rapporteres på det enkelte prosjekt fra styrkeprodusent og FLO i samarbeid. Rapporteringsmodulen i FID skal benyttes, og rapporten skal inneholde:

- Beskrivelse av konsekvenser av og tiltak iverksatt mot ev. avvik (tid, kostnad, ytelse), og Forsvaret skal beskrive status for alle godkjente kategori 1-prosjekter og kategori 2-prosjekter med spesiell oppfølging.
- Oversikt over inngåtte kontrakter og bestillingsfullmakter for materiellprosjekter.

Det skal videre:

- Gis en generell omtale av øvrige godkjente prosjekter i lavere kategori i tilfeller hvor det er vesentlige avvik i forhold til gitte krav til tid, kostnad eller ytelse eller hvor andre forhold tilsier spesiell rapportering.
- Rapporteres ev. enkeltprosjekter der miljøhensyn ikke er fulgt opp, eller der hensynet til miljøet må ivaretas spesielt.
- Gis status for evt. endringer som er innarbeidet i investeringsrutinene, som følge av endringer i ARF.

4.3.7 Vurdering av sikkerhetstilstanden

Forsvaret skal innen 15. januar 2013 fremsende en rapport etatens om sikkerhetstilstanden til departementet. Rapporten skal inneholde en oppsummering og en *vurdering* av sikkerhetstilstanden basert på eget oppdrag, egen virksomhet, eventuelle sikkerhetstruende hendelser og avdekkede sårbarheter. I tillegg skal den påpeke eventuelt forbedringspotensial og –tiltak i virksomheten.

Med bakgrunn i sine underliggende virksomheters rapporter vil departementet foreta en samlet vurdering av sikkerhetstilstanden innen sitt ansvarsområde, jf. *forskrift om sikkerhetsadministrasjon* § 4-4. 2. ledd og § 2-1, 1. ledd. Departementets vurdering vil så bli oversendt til Nasjonal sikkerhetsmyndighet, som vil bruke dette som delgrunnlag for sine vurderinger av sikkerhetstilstanden nasjonalt. Både virksomheter og departementet skal forholde seg til vedlagte mal (vedlegg K) for rapportering til henholdsvis departementet og NSM.

4.3.8 Årlig vurdering av operativ evne (VOE)

Forsvarssjefen skal årlig rapportere Vurdering av operativ evne (VOE). En foreløpig vurdering skal inngå i RKR 2. I tillegg skal en oppdatert versjon inngå i RKR nr. 3 for 2012.

Med Forsvarets operative evne forstås den til enhver tid tilgjengelige strukturs evne til å løse Forsvarets oppgaver i henhold til ambisjoner fastsatt i IVB. VOE er en kortfattet overordnet militærfaglig vurdering. For VOE 2012 legges til grunn det oppgavesett som er fastsatt i IVB LTP 2009–2012. Det skal rapporteres om Forsvarets evne til å løse oppgavene. Forsvarets faktiske operative evne pr. 1. september 2011 skal ligge til grunn for rapporten.

Rapportene skal foreligge i FD henholdsvis medio oktober 2012 (som egen ekspedisjon) og 22. februar 2013 (som del av RKR 3).

4.3.9 Forsvarets årsrapport

Forsvarssjefen ble gitt i oppdrag f.o.m. for virksomhetsåret 2010 å utarbeide en årsrapport for Forsvaret som bygges opp som en helhetlig rapport snarere enn en avviksrappport.

Dette dokumentet skal gi en ugradert, helhetlig, balansert og overordnet beskrivelse av Forsvarets virksomhet det foregående år, herunder når det gjelder siste års utvikling av operativ evne og styrkeproduksjon. Dokumentet skal innrettes på en slik måte at informasjonsbehovet til offentligheten ivaretas.

Forsvarets miljøredegjørelse for 2012 skal utarbeides sammen med årsrapporten.

4.4 Særlige innspill med egne tidsfrister

4.4.1 Overføring av midler

FD vil ta stilling til disponering av eventuelle ubrukte midler tildelt i 2011 så snart forslag til disponering er mottatt. Forslag til overføring av ubrukte midler skal settes opp iht. krav; frist for innspill til FD er 10. februar 2012.

4.4.2 Budsjettinnspill 2013

FSJ skal utarbeide budsjettinnspill for gjennomføringsåret 2013, som skal være FD i hende innen 4. mai 2012 kl. 1200. Budsjettforslaget skal basere seg på plangrunnlaget som utgis januar/februar 2012, og skal være prioritert på tvers av kapitler og poster.

4.4.3 Omgruppering 2012

Innen 14. september 2012 skal det fremsendes innspill til omgruppering av forsvarsbudsjettet for 2012, med eventuelle forslag til eventuelle høyst nødvendige endringer innenfor Forsvarets kapitler. Innspillet skal basere seg på rapportert status i RKR 2 for 2012, og må inneholde forklaringer til endringsforslagene. Alternativt skal det bekreftes at ingen endringer anses nødvendig. Det presiseres at departementet i utgangspunktet forventer at tildelingene på kapitlene ikke endres, og at det kun unntaksvis vil bli gitt tillatelse til annet enn tekniske endringer. Bare i helt spesielle tilfeller vil departementet kunne godkjenne andre forslag til omgruppering.

Omgrupperingsproposisjonen for 2012, skal som tidligere år, gjøres så lite omfattende som mulig. Forsvaret skal således innrette planlegging og utførelse av all virksomhet i 2012 innenfor de rammer som fremkommer av denne IVB. Forslag til omgruppering er således endelig.

4.4.4 Forklaringer til statsregnskapet for 2011

Utkast til FDs forklaringer til statsregnskapet innenfor Forsvarets kapitler skal foreligge senest 10. februar 2012.

4.5 Tidsplan for ESM og rapporteringsfrister

Tidsplan for 2012 er:

Dato	Innhold	Kommentar
16. januar	Forum for materiellanskaffelser/Felles ledermøte	Heldagsmøte med påfølgende middag Tema for FLM er LTP
26. januar	Regnskap for 2011. Plangrunnlag 2013	
29. mars	RKR nr. 3 for 2011	Rapporteringsfrist 24. februar. Frist forklaring til statsregnskapet og begjæring om overføring 10. februar.
16. april	Forum for materiellfremskaffelser/Felles ledermøte	Heldagsmøte med påfølgende middag
21. juni	Budsjett for 2013	Frist for FSJs budsjettinnspill for gjennomføringsåret 2013 er 4. mai.
28. juni	RKR nr. 1 for 2012	Rapporteringsfrist 25. mai
30. august	Forum for materiellfremskaffelser/Felles ledermøte	Heldagsmøte med påfølgende middag
25. oktober	RKR nr. 2 for 2012 og omgruppering for 2012	Rapporteringsfrist 28. september
13. desember	IVB for 2013, herunder materiellvedlegget/Plagrunnlag 2014/ Status prognoser årsslutt 2012 for Forsvarets driftskapitler	

Plangrunnlaget for 2013 gis ut som eget dokument 6. januar 2012. Eventuelle endringer som følge av regjeringens behandling av ny langtidsplan, vil bli inkludert i en PET til plangrunnlaget i februar/mars 2012.

Foreløpig plangrunnlag for kap. 1792 for 2014, utgis oktober 2012.

Frist RKR nr.3 settes til 24. februar.

Frist FÅR 2012 settes til 1. april 2013.